

Валентина Захабура

ОЙ, ЛИШЕ,
АБО
З ЧИМ ІДЯТЬ
ВУНЦЕРКІНЦІВ?

Електрокнига,
2014

Захабура В.

Ой, Лише, або З чим їдять вундеркіндів? – К.: Санченко: Електрокнига, 2014 – 158 с. :іл.

Літературно-художнє видання

Для молодшого і середнього шкільного віку

Редактор: Іван Андрусяк

Коректор: Антон Санченко

Ілюстрації: Катерина Слонова

Дизайн, верстка: Сергій Носаченко

Пригоди двох товаришів Лиска та Ойки, які люблять побешкетувати.

Хто може краще за двох школярів знати, що таке стелетрус та як з ним боротися, яка зачіска має краще личити маленькій дівчинці, як перевиховати хулігана, полагодити мотоцикл та приготувати святкову вечерю, поки батьків немає вдома.

Лиско та його нова сусідка мала-вундеркінд Ойка не дають шансу батькам та друзям нудьгувати.

Книжка розповсюджується в рамках проекту «Електрокнига», одночасно в паперовому і в електронному варіантах. Паперовий варіант з доставкою по Україні можна замовити за e-mail elektroknnya@mail.ua, посилання на скачування електронної версії отримати на сайті «Автура» [www.avtura.com.ua].

ISBN 978-617-7026-23-4

ISBN 978-617-7026-02-9 серія

© Валентина Захабура, текст, 2014

© Проект «Електрокнига»

ЗМІСТ

Розділ 1. Вітаємо у нашому дурдомі!.....	7
Розділ 2. Увага! Стелетрус!	14
Розділ 3. Таємниця недільної тиші. І чому я – це я.....	19
Розділ 4. Усі нагору, або Секрет бабусі в білому	23
Розділ 5. Любов і щелепи.....	29
Розділ 6, який мав би бути першим.....	33
Розділ 7. Оце тобі кара небесная!	41
Розділ 8. Велика змова татусів.....	46
Розділ 9. Ваша взяла!	52
Розділ 10. Ви нудьгуєте? А вони – розважаються!	56
Розділ 11. Мама оголошують війну!.....	62
Розділ 12. Мотоцикл дир-дир-дир! – Ми за мир! Ми за Мир!..	70
Розділ 13. Із чим їдять вундеркіндів?.....	82
Розділ 14. «Ой, гоп чи не гоп?»	91
Розділ 15. «Джигіт на козел не скаче!»	101

Розділ 16. Цвинтар талантів.....	109
Розділ 17. Не все те золото, що блищить	122
Розділ 18. «Моя мати добре серце мають, а мій тато мають... мотоцикл!»	130
Розділ 19. Як ми стали героями	142
Післямова, післяслово, слово автора, автору.	
Коротше, моє слово!	153
Про проект «Електронкіга»	154

РОЗДІЛ 1.

ВІТАЄМО У НАШОМУ ДУРДОМІ!

– Я думала, що ти – унікал, а в тебе вся родина... – тут Ойка затнулася, бо не могла добрати слово.

– То яка в мене родина? Унікальна? Талановита? Дивовижна? – я намагався допомогти.

– Ну, щось подібне... Та чого оце я мнуся – божевільна! Ви всі просто психи!

– Упс, хтось проколовся? Тато? Він абсолютно не вміє тримати таємниці! Чи мама? Коли вона читає – це найкращий детектор брехні, бо відповідає на питання не замислюючись!

– Ото я й кажу: ви всі божевільні! – посміхалася до мене Ойка.

Вона моя подружка. Іноді мені здається, що ми знайоми вже тисячу років, і все-одно нам цікаво удвох. Проте насправді Ойка з'явилася в нашому будинку лише рік тому.

- Я з́ра' розповім тобі про справжню божевільну і ти зрозумієш, що навіть мені до неї ще далеко!
- От патякало... Ану розповідай!
- Слухай! Щоранку вся моя родина прокидається від локального стелетрусу. Зауваж, рівно о 7:15 щодня. Без перерви на вихідні чи канікули, роками!
- Хіба ви жили біля трамвайного депо? І що таке «локальний стелетрус»? Може, «землетрус»?
- Ні, ми завжди жили в цій квартирі й досі так прокидаємось, ти не перебивай! Локальний – бо прокидаємось від нього лише ми, а інші сусіди тихенько сопуть і пускають носом бульки. А стелетрус – бо наша сусідка з четвертого поверху щоранку о 7:15 починає стрибати на скакалці. Її ж квартира саме над нашою. Фаня Марківна – бабця доволі огрядна, тож і гуркіт стоїть неймовірний! Стрибає вона рівно 8 хвилин, а разом із нею стрибають наші тарілки й світильники. Одного разу тато необачно поставив вазу з квітами на край столика біля ліжка, і мама прокинулася від холодного душу, ще й у трояндах!

– Ну-у, доволі романтично, якщо без холодного душу – зауважила Ойка.

– Коли я був малий, то уявляв, як одного ранку стеля не витримає і бабця Фаня провалиться просто до нас! А тоді я вигадав план порятунку: як тільки лунали перші стрибки, я залітав у кімнату батьків – і ми разом починали стрибати на їхньому ліжку.

– Навіщо?! – очі в Ойки мало не вилізли на лоба. Трохи злякавшись за її здоров'я, я одразу пояснив:

– Та це ж і був мій план порятунку: коли до нас впаде Фаня Марківна, ми теж упадемо до сусідки знизу – Галини Петрівни.

– Або ти брехло, або ви справді психи! – Ойка аж світілася від захвату.

– Ха! А ще Фаня Марківна – справжнісінький «фрік», бо в неї волосся бузкового кольору, брови чорні-чорні, а обличчя біле мов крейда – точнісінько як у японському театрі! А губи – яскраво червоні!

– Чекай-чекай, а в неї часом не великий ніс як для японки?

- О! Ти її вже бачила?
- Та ні, на жаль. Але тато якось зустрів її на сходах і мало не до гикавки перелякався!
- Твій тато?! Перелякався? – я не міг повірити. – Та це Фаня Марківна мала його злякатися до півсмерті!
- Ну, того він не знає, бо у ліфт із ним вона відмовилася зайти й чкурнула по сходах, – сміючись, сказала Ойка. – Але я думала, що то він таку страшилку для мене вигадав: «Довгоноса бабуся-японка із синім волоссям чатує на мешканців будинку, коли вони пізно повертаються додому-у-у!» Він казав, що бабця була в кімоно і з віялом...
- Ой, тримайте мене, бо впаду! Це вона, мабуть, у халаті від поштової скриньки з газетою йшла, А він – о! – «в кімоно і з віялом!»
- Але ж це класно, що вона насправді існує! – замріяно всміхнулася Ойка.
- Ще й як існує! Ось сама побачиш! – пообіцяв я, бо вічно зайняті батьки Ойки попросили, щоб ми взяли її до себе на вихідні.

Ойчина мати мала їхати на чергову конференцію з питань екологічної безпеки. А тато – кремезний байкер, який заплітав бороду у дві косички (і це ВІН злякався бабці Фані!) – вирушав на зліт їхтіологів, бо «риба – це вам не щось».

Тітка Женя привела Ойку до нас у п'ятницю ввечері й, цьомкнувши мою маму, вручила мені Ойчиного наплічника. «Доню, будь чемною дівчинкою!» – щебетнула й вилетіла геть. За п'ять хвилин зайшов попрощатися Ойчин тато. Він мовчки обвів нас уважним поглядом, крекнув. Потрусив руки мені й татові. Декілька разів зважувався і все ж цьомкнув мою маму в щічку, від чого сам зашарівся наче квітка. І вже розвернувся, щоб піти...

– Гм...– Ойка уважно дивилася на широку спину батька. – Тату?

– Ой-й! – він якось зіщулився, блискавично розвернувся – і вже Ойка зависла під стелею на татових руках.

– Так краще! – сказала вона. Тато обережно опустив її на підлогу, посміхнувся і пішов.

– Ойко, а він у тебе взагалі розмовляє? – уже перед сном запитав я в подружки. Її сонний голос долинув із

розкладачки: «Звичайно. Коли вважає, що це справді необхідно. Він же ж іхтіолог!»

Ніби це «іхтіолог» мало пояснити все. Зрештою, кожна професія накладає свій відбиток на людину. Ойчин тато вивчає риб – і сам мовчить як риба. Її мама не використовує пластикових пакетів, бо вона еколог. А в нашому домі все тримається на вузликах або на саморобних цвяхах, бо тато у мене яхтсмен і коваль водночас. Цікаво, а ким буду я? Якщо станеться так, що вивчатиму дельфінів, то буду завжди посміхатися, безперестанку свистіти, й плаватиму як швидкісний катер?

А ще дельфіни сплять лише однією півкулею мозку – то лівою, то правою, але ніколи обома водночас. Ото було б круто навчитися й собі так! А якщо я стану якимось великим цабе, директором чи міністром, невже тоді в мене відросте черево, а волосся вилізе? Адже більшість начальників чомусь на вигляд саме такі... А якщо стану цирковим штукарем? Невже тоді буду аж до старості гнучким блазнем? Ці питання свербіли й муляли мені – аж тут у мою голову влучив капець.

- Замовкни вже, ти й так блазень! – просичала Ойка. Мабуть, я захопився й почав міркувати вголос, за що й отримав від подружки.
- І тобі добраніч! – буркнув я у відповідь.

РОЗДІЛ 2.

УВАГА! СТЕЛЕТРУС!

Я завів будильника на 7:10, щоб Ойка встигла прокинутися до стелетрусу. І точнісінько о 7:15 він розпочався! Гуп-гуп-гуп – Ойку підкидало разом із розкладачкою.

- Це класно! – заверещала вона.
- Задіюємо «план порятунку»! Швидше! – нагадав я, зістрибуючи з ліжка.

- А твої батьки не проти?
- Вони тільки за!

І ми влетіли до кімнати батьків. Тато влучив у мене подушкою. «Рятуйся хто може!» – заволав я. Тоді він зловив мене у стрибку, мама теж підскочила, і ми вчотирьох почали стрибати на ліжку, підлітаючи майже до стелі.

- І-це-у-вас-що-ран-ку? – стрибаючи, поцікавилася Ойка.
- ТАК! – посміхнулася мама.
- І-дав-но?
- Зав-жди!

На восьмій хвилині ми були мокрі як хлющ, але бадьорі й готові до подвигів.

– Ну, як тобі наш спосіб прокидатися? – поцікавився тато, наминаючи сніданок.

– Божевільно! Чому в нас немає такої сусідки?

– Певно, це доля вас жаліє. Бо якби твій тато вигадав «план порятунку», ви точно опинилися б поверхом нижче!

– Поверхом нижче у нас відділення банку.

– Яка чудова ідея для пограбування... – тато замислено повів виделкою перед маминим обличчям, і вона не роздумуючи з'їла його сосиску. На отетеріле обличчя Ойки вона зауважила:

– Хай не ловить ґав в чужому банку!

Мабуть, наша родина, якщо дивитися збоку, справді трохи дивна. Ну, наприклад, як до вас у гості приїздить дідусь? На автобусі, чи на авто, чи пішки приходить, еге ж? А мій не такий! Він приїздить велосипедом. Ніби нічого дивного. Але велосипед у нього не звичайний, а одноколісний! Точнісінько як у цирку! Ось лише він до цирку не має жодного стосунку. Навіть навпаки: мій дідусь – бухгалтер у поважній ком-

панії (на роботу, до речі, він також їздить на одноколіснику). А ганяти на ньому й викручувати всілякі трюки дід Петро почав лише три роки тому, коли його вчергове схопив радикуліт. Дідові так боліло, що він обрав радикальну методику – не пити ліків, а стати знову гнучким і спритним. І одноколісний велосипед у цьому найкращий помічник – уже й натяку на радикуліт не залишилося. Його навіть у новинах показували (не радикуліт, звісно, а діда)!

Або мама! Вона не вміє ходити в кросівках чи кедах! Від плаского взуття в неї болять ноги. Навіть мамині домашні капці – й ті на підборах. Це особливо кумедно, коли ми на екскурсії десь на природі – у лісі чи у горах. Усі люди як люди – у кросівках або черевиках, а мама – у чобітках чи босоніжках на підборах. Незнайомі люди спочатку гадають, що це вона так «манірно» себе поводить, привертає увагу чи викаблучується. А потім утомлено пасуть задніх, а мама цокотить собі поруч із гідом ген-ген попереду. Отака в неї особливість. А ще, коли вона говорить із кимсь по телефону, то може заповнити цілий альбом прикольними малюнками. І робить це несвідомо! Ми з татом цим іноді користуємося:

підсунемо їй папір та ручку й чекаємо. А тоді вигадуємо кумедні підписи – і в нас готові листівки!

Але наступного ранку Фаня Марківна перевершила усіх нас, включно з дідом! Хоча ні – треба почати спочатку...

РОЗДІЛ 3.

ТАЄМНИЦЯ НЕДІЛЬНОЇ ТИШІ.

І ЧОМУ Я – ЦЕ Я

Наступного ранку була неділя. Проте для стелетрусу не існувало вихідних. Тому нам було дуже дивно прокинутися о 7:15 від... тиші. Цілковитої вранішньої тиші, яка тільки й буває в неділю вранці. Спочатку я вирішив, що в нас зіпсувався годинник, але й мобільний телефон показав мені, що вже 7:16!

- Ойко, прокидайся, щось сталося! – гукнув я.
- Мммм... – долинуло з Ойчиного кутка, вона рипнула розкладачкою і з головою накрилася ковдрою.
- Ойко! Стелетрусу немає! Ти чуєш?
- Може, людина спить. І я сплю, відчепися!
- Вона ніколи, чуєш – НІКОЛИ не пропускала. Навіть коли хворіла на запалення легенів, навіть коли руку зламала – все одно стрибала через ґумку, бо не могла скакалку крутити. Щось серйозне сталося, кажу тобі!

Тут до нашої кімнати зазирнули батьки. Сонні, проте стурбовані, вони дивилися на мене так, ніби я мав щось знати.

- Ти чуєш? Тобто ти не чуєш? – спитав тато.
 - Що?
 - Тато хоче сказати, що вона не стрибає, ти ж чуєш? – спробувала пояснити мама й теж заплуталася.
 - Угу, не чую, тобто чую, – тепер вони заплутали й мене.
 - Як ви можете чути, якщо вона не стрибає? – втрутилася Ойка. – Не стрибає, значить не чує!
 - Ну, і що тепер робити? – звернувся до Ойки тато.
 - Доспати можна! – буркнула вона.
 - Доспати якраз і не можна, бо незрозуміло що трапилося, – вставила своє слово мама.
 - А раптом у неї кран зірвало й вода тече, а допомогти нікому! Вона там ганчірки й ковдри підкладає і їй нема коли стрибати! – запропонував я свою версію.
- Усі з острахом глянули на стелю, з якої, на щастя, нічого не капало.
- Ні, таке нас не влаштовує! – відрубав тато.

– Тоді, може, Фаня Марківна поливала зранку квіти, трохи пролила, а потім послизнулася, впала й зламала ногу? – мені здавалося, що цей варіант усіх влаштує.

– Та що в тебе все таке кровожерне?! Як не потоп, то зламані ноги! Дмитре, – це вже мама розвернулася до тата, – щоб більше ніяких фільмів про зомбі й світові катастрофи! Бач, яка в нього уява?

– А чому, цілком слухна думка, – почав був тато. – Бо якщо потоп, то треба буде робити ремонт...

– Та ви що, обидва з дуба впали?! Ось у кого наше дитя – викапаний татусь. Там жива людина, а вони вигадують якісь жахіття!

– Тоді... Тоді, може, до неї вдерлися грабіжники? Скрутили бідолашну бабцю, все вкрали, а вона лежить із кляпом у роті й нічого не може вдіяти! – я уявив собі цю картину, але піймав мамин погляд і додав: – Ні, вона там лежить жива й неущкоджена, тільки зв'язана, тому й не стрибає, а через кляп і погукати на допомогу нікого не може!

– Годі! Відтепер детективи теж заборонені! – мама сказала як відрізала.

- Гаразд, – тато підняв обидві руки на знак примирення. – Що пропонуєш ти?
- Піти і з'ясувати. Сходіть-но, Дмитре, Лишко!

Лишко – це я. Знаю, що нечемно – стільки балакав і не назвався, але все якось нагоди не було. А тепер, коли таке сталося, бери й поясний, чому в мене ім'я незвичне... Насправді воно звичайнісіньке – звати мене Григорій. Але спробуйте його вимовити, коли вам півтора року і в роті лише 6 чи 8 зубів! Тому, коли я тільки почав говорити, то називав себе «Лиша», або «Лишко», бо Гриша чи Гришко вимовити не міг.

Гаразд, ось ми й познайомилися. То що в нас відбувається? Ага! Мама запропонувала нам із татом піднятися поверхом вище і перевірити.

Рішення вразило нас своєю очевидністю. Піти було цікаво, але після моїх припущень усім було ще й трохи лячно. Бо раптом там справді щось сталося? А щось таки сталося – адже на годиннику вже пів на восьму, а Фаня Марківна не стрибає...

РОЗДІЛ 4.

УСІ НАГОРУ,

АБО СЕКРЕТ БАБУСІ В БІЛОМУ

Вирішили піднятись всі разом. Тато натис гудзик сріблястого дзвоника, за дверима почулося мелодійне «день-дзель». Мама міцно вхопила його за руку, а Ойка стисла мою так, що я думав – пальця зламає. Декілька наступних секунд мовчазного очікування серце гупало в моїх вухах наче ковальський молот у тата в кузні. Раптом почулися кроки. І без жодних питань чи попередження двері розчахнулися. І ми побачили її! Але й вона побачила нас:

- мене в самих трусах,
- Ойку в піжамі з нерозчесаним кублом на голові,
- так само скуйовджену маму в халаті, вдягненому нашвидкуруч, а тому навиворіт,
- і тата, який доволі часто протягом усього дня має такий вигляд, ніби щойно вискочив з ліжка, бо кудись запізнюється.

Але про свій вигляд ми згадали пізніше, бо перед Нею ми просто остовпіли! Сьогодні Фаня Марківна була зовсім не схожа... ну, майже зовсім не схожа на японку. Бо сьогодні, вона була схожа... ну, майже схожа на англійську королеву: у білому капелюшку, білій сукні, білих черевичках, та що там – навіть шкарпетки (чи панчохи, що там бабусі носять) були в неї білі! А білими рукавичками вона тримала букетик бузкових, під колір волосся, квітів, перев'язаних білою стрічкою. Вона стояла і всміхалася до нас білими зубами!

– Фаню Марківно, у вас хтось помер? – я першим згадав, що ми прийшли для з'ясування причин.

Ойка боляче смикнула мене за руку.

– Телепню! – просичала вона. – Коли хтось вмирає, то одягають чорне!

– Тобто хтось народився? – спробував виправитись я і отримав від тата потиличника.

– Та чого ви всі?! Ото самі й з'ясовуйте, чого вона не стрибає! – образився я.

Баба Фаня нарешті зрозуміла, що відбувається. І, знітившись пояснила:

– Григорію, в мене всі живі. І ніхто не народився, все ж для мого віку це занадто. Але я маю вам зізнатися... – тут вона розчервонілася і почала обмахувати себе білим (ясна ж річ!) віялом. – Я виходжу заміж! Познайомтеся, це мій обранець Марк Аполлонович!

Тут ми нарешті помітили дідуса, що весь цей час стояв за її плечима. На відміну від Фані Марківни, він був весь у чорному. Худенький сивенький дідок, зморщений наче суха грушка. Мене вразили його величезні блакитні очі за окулярами, пишні вуса і червоний метелик у чорну цятку замість краватки на шії.

– Це ваш тато? – не стримався я.

– Чому тато? – ошелешено дивилася на мене сусідка.

– Го-го, бо я Марк, а ви Марківна, моя любя! – реготнув той, штрикнувши наречену гострим ліктем у бік. – А ви до-тепник, юначе! – звернувся він до мене. І, мабуть, це врятувало мою голову від чергового потиличника. Бо всі почали посміхатися. А Фаня Марківна так реготала, що аж сльози порснули з очей.

– Ой, не можу! «Тато!» Ви чули таке? Ой, ой, мені ж не можна плакати, потече мейк-ап! – враз сахнулася вона й почала тицяти в кутики очей білою наче сніг хустинкою.

– Ну, ми вас вітаємо!

– Щасливого життя!

– Миру й злагоди!

Наша четвірка відступала якомога швидше. Потім перед дверима власної квартири ми отямилися. Роздивилися одне одного й теж почали реготати, утираючи сльози руками й рукавами, бо хустинок ні в кого не було.

– Оце я в такому вигляді! – вже на кухні не могла заспокоїтись мама. – І ніхто з вас не міг сказати, що в мене халат вдягнуено на лівий бік?! Що Фаня Марківна про нас подумала?!

– Пропоную ввечері або завтра подарувати їй букет, – примирливо запропонував тато.

– Білих троянд, – додав я.

Але все одно я не міг зрозуміти, чому Фаня Марківна не стрибала того ранку. І поділився своїми міркуваннями з Ойкою:

– Ну, сама подумай: на Новий рік вона стрибає, і на ранок після Нового року теж! На свій день народження стрибає! То чому для весілля треба робити виключення?

– Бо Новий рік і день народження бувають щороку. А весілля – раз у житті! – пояснила Ойка.

– Фаня Марківна казала, що в неї вже був чоловік, а може, й не один, я точно не пам'ятаю.

– Ну, хай не раз, а двічі чи тричі, але ж не так часто – треба підготуватися, зачіску там, мейк-ап...

– До речі, ти в курсі що воно таке, той мейк-ап? І куди воно мало втекти від сліз? – вирішив я з'ясувати незрозумілий термін.

– Звісно, знаю! Мейк-ап – це макіяж! – пояснила подружка.

– Мені допомогло, щиро дякую!

– Та всі дівчатка знають, що таке макіяж! – всміхнулася Ойка.

– Дякувати Богу, я не дівчисько!

– Та заспокойся, це всього лишень мистецтво фарбувати обличчя!

- Так би й сказала: грим, як у акторів.
- Це не зовсім грим, але хай буде так, – погодилася Ойка.
- І кортить ото жінкам! Ось якби справді грим вампіра з іклами, чи зомбі! Чи під тигра розмалюватися!
- Угу, і отак на весілля?!
- А чого ж? Круто було б! Ще й костюми: бабця Фаня – Жінка-кішка, а її Марк Болонович...
- Аполлонович, як грецький бог краси і покровитель мистецтв, – виправила мене Ойка.
- Гаразд, Аполлонович – у костюмі Бетмена. Хоч насправді на бога краси він якось не тягне, радше на його дідуся. Та й взагалі, я не розумію... От не розумію і все: навіщо Фані Марківні весілля? Вона ж уже стара? Та й дідок її – дмух-ни й розвіється.
- Мені теж воно якось не дуже. Треба буде в них розпитати.

РОЗДІЛ 5.

ЛЮБОВ І ЩЕЛЕПИ

Ойка вдарила мене ногою під столом і зиркнула так виразно, що довелося відкласти третій шматок мого улюбленого «Наполеона» і взятися до чаю. Бо... нелегко ставити питання дорослим. Ми сиділи за столом у вітальні Фані Марківни, а «молодята» нас пригощали. (Що я мелю?! Гарні молодята – їй 76, а йому, мабуть, усі 100!). Подаровані нами білі троянди стояли у вазі на старовинному піаніно, а в навісних канделябрах палали святкові свічки.

– Бери-бери ще, не соромся! – всміхнулася господиня. От же ж – помітила, як я відсмикнув руку від торта.

– Дякую, та я...

– Люба, ти ж бачиш: у юнака до нас якась серйозна розмова. – Марк Аполлонович узяв здивовану дружину за руку.

– Так, я... Тобто ми з Ойкою хочемо вас спитати... Навіщо ви одружилися? – від власної сміливості в мене аж чоло спітніло.

– А як ти гадаєш, навіщо люди одружуються? – підкладаючи мені «Наполеона», спитала бабця Фаня.

– Щоб завести дітей. Але ж ви, ну, старуваті...

– Юначе, заводять собак, а дітей народжують. І тут ви маєте рацію: дітей ми, мабуть, народжувати не будемо і всиновлювати також. Але родини створюють не лише для цього. – зауважив Марк Аполлонович.

– Угу, – сьорбнувши чаю, втрутилася Ойка. – Ми в курсі: кохання плюс спільне володіння майном – я у фільмах бачила. Але... хіба ви справді любите одне одного?

Господарі презирнулися, в їхніх очах були і подив, і лукавство.

– Тобто ви вважаєте, що ми застарі для любові? Тільки чесно!

– Якщо зовсім чесно, то так. Вибачте, звісно, але... Ну, наприклад, як вам цілуватися – у вас же ж у обох вставні щелепи! А раптом вони випадуть чи перечепляться?

Фаня Марківна почала роздувати щоки й порскати. А Ойка не могла зупинитися.

– Ось моя двоюрідна сестра, в неї на зубах брекети, поцілувалася з хлопцем, у якого пластинка... То пластинка зачепилася й повисла на брекетах, насилу витягли!

– Гм... – Марк Аполлонович посмикав себе за вус. – Ну, ми могли б виймати свої щелепи і складати в одну склянку.

Ми з Ойкою пересмикнулися від уявленої картини.

– Марку! – обличчя Фані Марківни протиприродно вдовжилося.

– Але насправді кохання – це не лише поцілунки. Є давня притча. Ви ж знаєте, що таке притча?

– Так, це повчальна історія, – відповіла Ойка.

– Не так повчальна, як мудра й цікава. Так ось, один юнак спитав у свого батька, як йому обрати дружину: щоб вона була красива, чи працююча, чи розумна, чи слухняна. А мудрий батько відповів: обери таку, з якою ти зможеш проговорити все життя і тобі не стане нудно.

– І заради цього одружуються?! – я не міг повірити.

– І заради цього теж, – усміхнулася Фаня Марківна. – А ще ми люди того покоління, коли вважалося неприпустимим кавалерові вчашати до дівчини й не робити пропозиції.

– Га? – я не зрозумів і половини сказаного. – Кавалер – це Марк Аполлонович, а до якої дівчини ви вчашали?

– Григорію, ви самі зауважили що Фаня Марківна з вигляду доволі юна у порівнянні зі мною. Навіть вирішили, що я її тато, – усміхнувся стариган.

– Ну, вона фарбує волосся дуже по-сучасному, не всі дівчата відважуються на бузковий колір.

– Так, ви неймовірно просунута бабуса! – доїдаючи, може, п'ятий шматок торта запевнила здивовану господиню Ойка.

– Тобто це Фаня Марківна – ваша дівчина?! – допетрав нарешті я.

– Була, а тепер вона моя дружина!

– Круто! Тобто класно. Ви вдвох можете базікати скільки влізе, діти у вас уже дорослі й цілуватися зовсім не треба! – підбила підсумок Ойка.

– Так, а ще ми тепер разом займаємося спортом, – із гордістю додав дідок.

– Так, я в курсі, – буркнув я тихенько. Після весілля цих шалених стариганів наш ранковий «стелетрус» посилювався ще на кілька балів.

РОЗДІЛ 6, ЯКИЙ МАВ БИ БУТИ ПЕРШИМ

– Ма-а, слухай, – я намагався відволікти маму від комп'ютера, за яким вона одночасно: пила каву, спілкувалась одразу в декількох спільнотах, викладала фотки з новою зачіскою і працювала.

– Ма-а! В мене питання!

– Гхм...Так, сонечко!

– Якщо я учашаю до Ойки, це її комплектує, тобто компліментує, тобто, мам, це значить, що вона моя дівчина і я маю з нею одружитися?

– Зачекай, – мама нарешті відволіклася від монітора. – Чому ти маєш одружитися з Ойкою? Повтори, бо я щось не зрозуміла.

– Бо я часто до неї ходжу і це її компле... ні, компремен...

– Компрометує? – мама помітила мої муки й підказала слово. – Але ж ви друзі.

– Але вона дівчина. То вона моя дівчина чи не моя?

– Знаєш, синку... Може, колись ви справді одружитесь, хтозна. А може, кожен знайде собі іншу пару.

– Може... Але нам цікаво балакати й гратись удвох, і не треба цілуватися. Марк Аполлонович каже, що цього достатньо для одруження.

– Он воно як! То це наші старенькі «молодята» підкинули вам ідею?

– Що старе – що мале! – як виявилось, тато вже давно наслухав нашу розмову, стоячи в одвірку з недочищеною картоплиною в руках.

– Я гадаю, що наразі ви просто хлопець і просто дівчина. Іноді навіть важко розрізнити, хто з вас хто!

Ми з татом перезирнулися, бо згадали минулорічну історію. Власне, саме вона і здружила нас з Ойкою.

Наші татусі – колишні однокласники, і коли Ойка з батьками переїздила до нової квартири, то батьки перетнулись у ліфті, бо їхня нова квартира розташована у нашій багатоповерхівці. Ойчин тато поставив своєму холодильника на ногу, той нечемно вилаявся і... друзі дитинства впізнали один

одного. Ну й, звісно, мій тато одразу кинувся допомагати, мама познайомилася з тіткою Женею й вони теж швидко знайшли спільну мову (діти «просто котики», школи «хорошої не знайти, але й наша непогана», чоловіки – «нянчитися з ними треба, наче з малими дітьми»). Тим часом познайомилися і ми з Ойкою.

– Я – Лишко!

– А я – Ойя! Лишко, ти ж хйопець? – примружившись, спитала Ойка (в неї саме не було переднього зуба, тому «Л» Ойка не вимовляла)

– Звичайно! А волосся в мене довге, бо так мамі подобається і вона не дозволяє коротко стригти.

– Це класно, що хлопець. А я от – дівчинка. – Ойка сумно зітхнула. – І ніяких калюж, ні тобі на палках битися, ні по високих деревах лазити. Самі ляльки й бантики! Добре, хоч книжки не лише про принцес можна читати.

– Зате вам можна прикраси одягати! Знаєш, як я малим любив усілякі намиста, каблучки? А хіба мені хто дасть їх вдягти! Але дівчинкою я все одно не хочу бути, – додав я. –

Бо це трохи нудно: завжди маєш бути чистенька, охайна, ніде не сядь, не вимажся – жах! Тільки не ображайся!

– Угу, – погодилася Ойка й додала: – А в мене прикрас багато. Приходь у гості, я тобі дозволю гратися.

– Та я вже якось теє, переріс ніби. Але дякую.

Татусі займалися тяганням речей, а мами вирішили закріпити дружбу спільним виїздом по нові фіранки, щоб прикрасити вікна нової квартири. То нас із Ойкою залишили під чоловічим наглядом. Аж тут приїхав мій дід Петро. Звісно ж, на своєму одноколісному велосипеді. Або, як він називає, юніциклі. Ми з Ойкою саме видобували її скарби з комоду, який ще стояв у вантажівці й був придавлений згори матрацом.

– Агов, Лишку! Чи це не твої драні джинси дивляться на мене так уважно? – привітався дідусь, підстрибуючи на одному колесі.

– Діду! Привіт! Ойко, це мій дід Петро! – я чекав на її реакцію. Ойка роззявила рота, потім стулила і посміхнулася.

– Це дівчинка чи хлопець? – теж посміхнувся до неї дід і спробував зняти кубло повсті з Ойчиного волосся.

– Я дівчинка. А ви в цирку працюєте? – так, Ойка це сказала! Абсолютно всі, хто вперше бачив мого діда на юніциклі, задавали саме це питання.

– Ні, я працюю головним бухгалтером, але таки приборкав цього коника! – дід об'їхав навколо Ойки, потім зробив таке ж коло спиною назад, крутнувся дзиг'ю на одному місці й зістрибнув із сідла. – А-ап!

– Ого! – очі в Ойки палали наче ліхтарі в зимових сутінках. – А можна спробувати?

– Навіть потрібно!

Дід підкрутив сідло, щоб Ойка діставала до педалей, і допоміг їй сісти. Але перша спроба виявилася не дуже вдалою. Юніцикл наче жива істота вистрибнув з під Ойки і з усієї швидкості стрибнув на Ойчиного тата, який саме виходив з під'їзду.

– Зламала? – із сумом простягаючи дідові одноколісника, сказав він.

– Він такий і був! – Ойка дивилася на тата чесними очима. Той перевів погляд на дідуса.

– Це чистісінька правда! Я Петро Іванович, дід оцього юнака, – дід Петро поклав одну руку мені на плече і простяг другу Ойчиному татові.

– Мар'ян, тато, – і він мотнув головою у бік Ойки.

– А ви не бажаєте спробувати?

Ойчин тато оглянув непевну конструкцію і заперечливо помотав головою.

– Що ж, наполягати не буду. Лишку, можеш покататися, – дід віддав мені юніцикла, і я вирішив похизуватись перед новою подружкою.

– О, Дмитре! – дід побачив мого тата і стис його в обіймах. – Я ж привіз! Як і домовлялися!

Дід зашарудів чимось у рюкзаку й показав це «щось» татові. Тато подивився, перевів погляд на мене і з жалем у голосі пробелькотів. – Татусю, може не треба? Марина нас прибіє!

Марина (або ніжно «Марися») – це моя мама. Мені стало так цікаво, за що ж там моя лагідна мама має прибити нас усіх, що я навіть забув про юніцикла.

І дарма, бо ковбой не повинен забувати про свого коня! Я ж був верхи й вирішив підкотитися, щоб дослухати

розмову. Аж тут водій вантажівки, біля якої ми всі скупчилися, вирішив вилізти з кабіни розім'яти ноги. Малого мене на одноколіснику він не помітив і різко прочинив двері. Як ви вже здогадалися, я був саме за дверцятами. Рвучко відкинувшись назад (реакція у мене ого-го!), я гепнувся на асфальт, а юніцикл стрибнув наче брикливий коник і буцнув водія точнісінько по м'якому місцю. Отримавши такий несподіваний розгін, водій головою влетів дідові в живіт. Дід беркицнув тата майстерним хуком у щелепу – і той наче снаряд влучив точнісінько в обійми дядька Мар'яна. Коли вся ця купа рук, ніг та волань почала приходити до тями, Ойка схопила мене за руку.

– Тікаймо, хутко!

Бо зрозуміло, що коли впали четверо дядьків, то винен хто? Правильно – я! А те, що я теж упав та ще й ледве вивернувся, щоб не отримати дверцятами по обличчю, – про це ж вони й не згадають...

Похмурий тато із синцем на підборідді й скоцюблений дід Петро знайшли нас у моїй кімнаті, де ми з Ойкою влаштували гру в плутанину: нажована жувальна гумка розтягується

в одвірку по-всякому, наче павутина, а гравці мають пробити її літаком чи машинкою. Ми розтягли ґумку для машин, тобто не дуже високо, – а тато, звісно ж, її не помітив.

– Тату, стій! – заволав я, але було вже пізно. Що й казати, він зіпсував нам гру, але і тут я виявився винним – бо окрім синця і ледь не вибитих дідом зубів тато отримав ще й прикрашені жуйкою джинси.

– Ну, все! Мені терпець урвався! – тато схопив мене й почав трясти так, що в мене аж зуби заляскали!

– Демку! Ти що робиш? Хіба ми за цим прийшли? – гаркнув на тата дід Петро. Ойка вирішила, що «не за цим» означає «за цією» – тож набрала повні щоки повітря, зробила жалісні очі й приготувалася заревти (дівчата дуже добре вміють заплакати у потрібний момент). Але її старання були марними. Бо...

– Ні, хай Марина мене ріже-вбиває, але цьому бузувірові його витівка не минеться! – кровожерливо посміхнувся тато і блимнув на мене палаючими очиськами.

РОЗДІЛ 7.

ОЦЕ ТОБІ КАРА НЕБЕСНАЯ!

Чи було мені страшно? Авжеж! Я ще ніколи не бачив тата таким розлюченим. Він, наче монстр з фільму жахів, підняв мене й виніс із кімнати на витягнутих руках. За нами накульгував дід Петро і, гикаючи з переляку, прокрадалася Ойка.

На кухні тато посадив мене на стільчик, а дід витяг із наплічника... машинку для стрижки. І тут мене розібрав регіт! Бо тато думав, що це покарання, а насправді постригтися коротко, а краще й геть наголо – це була моя давня мрія! Бо якби ви знали, як це дістає, коли тебе постійно плутають із дівчиськом!..

– Оце тобі кара небесная! Зараз ти вже не будеш сміятися! – грізно промовив тато і зістриг перше пасмо рівно посеред голови. Але коли він побачив бліду шкіру з міліметровим йоржиком волосся, гнів кудись зник, а натомість з'явився відчай.

– Та-а-ту, – прошепотів мій тато. – Марина мені не вибачить! Вона так любить його кучерики!

– Синку, ми так довго чекали на слухний момент, і ось він настав! – у дідовому голосі бриніла велич. – Та й, зрештою, назад уже не приклеїш. То закінчуй швиденько, а я поїду, щоб і мені від твоєї жінки не влетіло.

Завершення дідової промови було не дуже пафосним, тож тато зітхнув, зрозумів, що вороття немає, й усю свою енергію вклав у рухи машинкою. Вона з гарчанням їздила по моїй голові, залишаючи по собі широкі лисі галявини. За кілька хвилин я став голомозим наче пластмасовий пупс, із якими граються маленькі дівчатка. Ойка зосереджено спостерігала за ексекуюцією. Коли все скінчилося, вона підбрала одне пасмо, пояснивши: «На згадку», – а тоді підійшла до мене і провела долонею по стриженій голові.

– Колючий! Наче їжачок! – посміхнулася вона. – Я теж так хочу!

– Дівчаток не стрижуть під нуль! – сказав мій тато, і це була його найбільша помилка.

– А я ХОЧУ! – вигукнула Ойка.

– Дитино, у тебе є батьки – усі вимоги до них! – спробував відчепитися від дівчинки дід Петро.

Але ні дід, ні тато, ні навіть я ще не знали характеру цього дівчиська. Ойка зиркнула на всіх уважним поглядом, а тоді звернулася до мене:

– Лишку, простеж, щоб вони не заховали машинку! Я скоро!

– І Ойка помчала до свого тата. За п'ять хвилин вони повернулись удвох. В очах дядька Мар'яна читався розпач.

– Ну! – Ойка аж тупнула ногою об підлогу. – Стрижи!

– Мама... – промовив лише одне слово Ойчин тато.

– Вона часто не чує мобільного, тому ти сам маєш вирішити. Татусю! Ти ж мій тато! А це моя мрія! – Ойка була суворо й лагідна водночас.

Дід, який щойно позамітав мої кучері й викинув у смітник, вирішив прийти на допомогу нещасному дядькові Мар'яну.

– А ви подзвоніть нашій Марині! Вони ж удвох по магазинах швendraють.

Зачувши це, мій тато аж зблід на обличчі й гепнувся на стілець. Дід Петро обійняв нас із татом за плечі.

– Це навіть на краще, Марина дізнається раніше, що ми Гришка обчикрижили, перегнівається і вже не буде така сердита, коли повернеться.

Та, на жаль, а може, й на щастя, мамин телефон відповів, що «на даний момент абонент не може прийняти ваш дзвінок, надішліть смс або передзвоніть пізніше». Тож зв'язатися з дружинами у наших татусів не було жодної можливості.

Ойка простягла татові машинку.

РОЗДІЛ 8.

ВЕЛИКА ЗМОВА ТАТУСІВ

– Ні-і! – такого жалісного «ні» я ще ніколи не чув.

Мені аж шкода стало цього здоровенного дядька у шкіряній безрукавці, з могутніми кулаками та рудою бородою, заплетеною у дві косички, який так сердешно казав «ні» маленькій дівчинці, що стояла перед ним із невблаганним виглядом.

– Є ідея! – стрепенувся мій тато, бо допомогти другові вважав за свій священний обов'язок. – Діти, ану залиште нас. Не хвилюйся, Олю, тато тебе постриже!

Дядько Мар'ян не чекав на таку підлу зраду й аж підскочив від обурення. Тато змовницьки йому підморгнув.

– Неодмінно постриже, якщо ти доведеш, що справді цього хочеш!

– Я ХОЧУ! – вигукнула Ойка.

– Тоді чекаємо вас тут за кілька хвилин! – тато усміхнувся нам на всі 32 зуби і випхнув до кімнати, щільно причинивши двері.

– Демку, ти що?! – заволав Мар'ян, хапаючи тата за комір.

Отак вони й завмерли: тато-ведмідь і тато-жираф. Тоді тато-жираф, тобто Дмитро, поплескав друга по плечі.

– Споко, братику, як ти любиш казати! У мене є план, як змусити твою малу відмовитися від стрижки!

– Ну? – все ж Ойчин тато вочевидь не був марнослівним.

– Треба, щоб вона довела нам, що справді хоче підстригтись наголо! – урочисто проголосив Демко.

– Та вона ніби дуже голосно про це кричала, хіба ні? – встряв дід.

– Кричати кожен може, а хай заради цього вона зробить щось таке, чого зробити не може! – і тато-жираф обвів усіх переможним поглядом.

– Наприклад? – тато-ведмідь насупив брови.

– Наприклад візьме до рук таргана! Вона ж дівчинка і не здатна на це. Ось наша мама Марина торік лишень побачила таргана в зоопарку (він із клітки втік і біг собі по підлозі), то такого вереску наробила, що охоронці з брендспойтами прибігли – подумали, що тигр із клітки втік!

– Оля – не буде, – із жалем промовив дядько Мар'ян.
– Цього ж нам і треба. Не буде – значить не доведе бажання, не доведе – не пострижемо! – посміхнувся тато Дмитро.

– Е, ні! Вона верещати не буде. Візьме в руки хоч таргана, хоч жабу! Вона вужів руками ловить і богомолів! А ти кажеш: якогось таргана! – можливо, це була найдовша промова тата Мар'яна.

– Та й де нам узяти того таргана? Не в зоопарк же бігти? – додав дід Петро. – В цьому домі вони не водяться. Може, є щось, чого вона не любить?

– Точно! Тату – ти геній! – зрадів Дмитро. – Усі діти не люблять уколів! Давайте її...

– Я тобі дам «уколи»! Чим це ти зібрався мені дитину колоти?! – дядько Мар'ян знову перетворився на тата-ведмедя і грізною скелею навис над другом.

– Тихо, тихо! Невдала ідея, але напрям правильний! – тато-жираф витяг шию і зазирнув Мар'янові за плече. – Ось наше спасіння!

Він простягнув руку до плити. Усі з цікавістю подивились у той бік.

– Наше спасіння в чайнику?! – спробував здогадатися дід Петро.

– В кулінарії! Тобто у куховарстві!

– Оля вміє готувати, цим її не злякаєш, – дядько Мар'ян відчував неминучість стрижки рідної дочки.

– А куховарити буде не вона!

– Тобто?

– У кожної дитини є якась страва, яку вона на дух не переносить і категорично відмовляється їсти. Я, наприклад, манну кашу не люблю. Бе-е, яка бридота!

– Синку, тобі вже за тридцять, на маленьку дівчинку ти не дуже тягнеш. – зауважив дідусь.

– Гаразд, а Лишко? Наш Гриць терпіти не може печінкового паштету і ні за які вигоди й обіцянки не зможе його їсти! Є у твоєї Олі таке слабке місце?

Тато Мар'ян почав замислено смикати себе за коси (ті, що на бороді). Певно, він дуже глибоко замислився, бо аж зойкнув, видерши чималий жмут волосся.

– Вівсянка! Слизька, ледь тепла, солодка вівсянка на молоці! Це єдине, чого вона їсти не може ніколи й нізащо! – його обличчя просяяло.

Усю цю хитромудру змову ми з Ойкою, звісно ж, підслухали. Бо «той, хто попереджений – вже озброєний», як каже дід Петро. А підслухати було дуже легко: дві порожні склянки, приставлені до стіни, є чудовим підсилювачем звуку. Перевернув склянку, краєм до стінки притис, вухом до денця притулився – і чуєш усю розмову як крізь бочку. Цього фокусу мене тато навчив, коли я вмовляв його купити мені шпигунський апарат для підслуховування. Щоправда тепер я застосував це знання проти рідного батька... Але ж не можна кидати друзів у біді. Адже саме татусі зараз чинили змову проти Ойки.

Зачувши про вівсянку, Ойка припинила слухати й гепнула склянку об стіл так, що ледь не розкоцала.

– Це підло! Це, це... – від гніву вона не могла добрати слів, і я допоміг як міг.

– Це низько?

- Так!
- Це підступно?
- Так!
- Це принизливо?
- Так!
- Це...
- Ні, далі я сама: це несправедливо й нечесно!
- І що ти будеш робити, коли вони зварять тобі слизьку вівсянку?
- Побачиш!

РОЗДІЛ 9. ВАША ВЗЯЛА!

Коли мій тато покликав нас лагідним голосом до кухні, ми вже були готові.

– Ольго, – урочисто почав він, бо Ойчин тато лише мовчки хитав головою на знак згоди. – Ти маєш довести нам усю серйозність своїх намірів.

– Дмитре, ти так говориш ніби збираєшся Олю заміж віддавати, а не стригти, – подав від плити голос дід Петро.

– Тату, не заважайте! Тому, Ольго, перш ніж постригтися, ти маєш з'їсти миску вівсяної каші. Від неї, до речі, волосся краще росте... – погляди усіх були звернені до моєї подружки, а вона дивилася лише на свого рідного татуся.

Дядько Мар'ян не наважувався підвести очей, щоб не зустрітись з тим скорботним поглядом, яким пропікала його Ойка. Мені здавалося, що ще трохи – і його руда борода спалахне вогнем. Але, витримавши паузу і струснувши копицею волосся, Ойка відповіла.

– Ваша взяла!

Ойчин тато стрепенувся і наважився глянути на доньку.

– Оце діло! Молодець! – сплеснув у долоні дід.

– А я що казав? – мій тато виглядав переможцем.

– Ну, то я поїду? Бо скоро Марина повернеться, не хочу трапляти їй на шляху. – дід Петро взявся пакувати машинку. Ойка миттєво опинилася біля столу і поклала свою долоньку на дідову руку.

– Я ж кажу: ваша взяла! Так що давайте свою кашу!

– Так, Ойко! – я підстрибнув, розмахуючи руками з піднятими великими пальцями.

Треба було бачити обличчя наших «змовників». О, яка прикрість, що в мене під рукою не знайшлося в цю мить фотоапарату! Тато просто остовпів з відвислою щелепою. Дід почав настирливо чесати собі потилицю, примовляючи: «Оце так! Бач, як воно? Ото вже ну! Ось тобі й маєш!» Та найцікавішою була реакція Ойчиного тата: дядько Мар'ян відкривав і закривав рота, але чомусь не видавав жодних звуків. Ойка підійшла й легенько смикнула його за бороду.

– Ну, що, татку – вари!

Кашу зварили добру. Тут ніяких підступів уже не було. Я б її виметелив за милу душу, бо люблю геркулес. А ось бідолашна Ойка... Одна справа – зухвало сказати «Давайте вашу кашу!», а зовсім інша – цю кашу їсти, коли вона тобі гірша за все на світі! Слизька, що тягнеться наче шмарклі, вівсянка з молоком стояла перед Ойкою – і складалося враження, що це не Ойка збирається їсти кашу, а каша зараз вистрибне з тарілки і, як монстр із фільму жахів, всмокче у свій слиз мою подругу. Вона непевно поводи́ла ложкою («вона» – це Ойка), каша сказала «хльоп-хльоп». Ойка гидливо пересмикнулася. Тато, дід та дядько Мар'ян радісно презирнулися, і дід Петро, підморгнувши синові та його друзів, нахилився до Ойчиного вуха.

– Ти ще можеш відмовитися. Подумай, чи воно того варто: з'їсти цілу тарілку ОЦЬОГО, щоб стати голомозою, наче вуркаган якийсь!

Ойка жалібно глянула на мене, і я зрозумів, що її рішучість зараз лусне, наче мильна кулька! Тоді я присів біля неї навпочіпки.

– Я вірю в тебе! – ото й усе, що я сказав. І поклав її руку собі на голову.

Ойка їла кашу. Я відчував, як вона здригалася й пересмикувалася з відразою перед кожною ложкою, – але щоразу після цього її долоня проходила по моїй стриженій голові від чола до потилиці, й це ніби додавало їй сили.

І ЦЕ СПРАЦЮВАЛО – Ойку підстригли точнісінько так само, як і мене! І якщо я після стрижки перетворився на колючого їжака, то Ойка стала схожою на золотаву кульбабку або на маленьке жовтогаряче курча. Торкатися її голови було приємно. Навіть дід із татусями в один голос визнали: «Ти диви, а їй і так гарно!».

Однак мами були геть протилежної думки. Дідові пощастило втекти раніше, ніж вони повернулися, а татусям тікати було нікуди, бо...

РОЗДІЛ 10.

ВИ НУДЬГУЄТЕ?

А ВОНИ – РОЗВАЖАЮТЬСЯ!

Галина Петрівна з першого поверху (це до неї ми мали б упасти за «планом порятунку») сиділа на лаві біля під'їзду зі своєю подружкою, бабою Ніною. Під лавою в затінку спочивав, висолопивши язика, собака-щітка Гонзалес – баба Галя назвала його так на честь якогось телесеріального героя. Зобачивши нас, розімілілі на сонці бабусі стрепенулися.

– Діти, з якої це ви квартири? – підозріло спитала баба Ніна.

– Та це ж Гриць із 13-тої! – сплеснула в долоні баба Галя – А другий хто? І що це з вами сталося?

– Та нічого не сталося, Галино Петрівно. А це Оля, вони щойно переїхали.

– Га? Що воно каже? – баба Ніна була глухувата і часто перепитувала.

– Каже, що це дівчинка отого гіпі-шміпі бородатого, що сьогодні меблі тягав. – пояснила подрузі баба Галя.

– Тато не гіпі! – обурилася Ойка, але я вщипнув її за лікоть. Сперечатися з цими бабцями – однаково, що з телевізором: вони правлять своє, а ти їм потрібен лише як глядач.

– Дик, а чого це ви голомозі обоє? Чи вошей десь набралися? – бабусі явно нудьгували, а ми були чудовою темою для подальших розмов.

– Та просто захотіли підстригтись, тепер модно! – сказав я і, схопивши Ойку за руку, потяг її грати в бадмінтон на шкільний майданчик за рогом нашого будинку.

– Еге, угу, модно, – задумливо мовила баба Галя.

– Га? Що ти кажеш?

– Та, кажу, в батька коси і на голові, й на бороді – кумедія одна! А дитя завошивіло так, що оно наголо побрили! – прокричала вона у вухо своїй подружці. Гонзалес з переляку прокинувся й загавкав на всі боки. Відтак ще трохи погарчав, покрутився, але зрозумівши, що жодна небезпека його господині не загрожує, знову заліз під лаву, де скоро засопів, підхрюпуючи уві сні.

– То, кажеш, воші? Ти диви, а з виду такі приємні люди! – баба Ніна з осудом похитала головою.

– І не кажіть, Михайлівно! Я ще як тільки того бугая на драндулеті побачила, одразу в серці йокнуло – не прості ці сусіди будуть!

– Га? У якій ракеті все лопнуло? Це в новинах передали?

– Та кажу про сусідів! – гаркнула їй у самісіньке вухо баба Галя.

– То це в них лопнуло? Труба чи що? – баба Ніна щиро намагалася зрозуміти.

– Та що з вами балакати, глуха як пень, – буркнула баба Галя.

– Добре вам, усе чуєте, то все про всіх знаєте – про сусідів, про дітей. А я тільки бачу та перепитую. У мене ж у слуховому апараті батарейка, мабуть, сіла. Треба Дмитра з тринадцятої попросить, щоб подивився, бо мої діти у відпустку поїхали. Може, й телефонують, та я не чую, – баба Ніна скрушно похитала головою і помітила сусідок що заходили в арку двору. – Драстуйте!

– Ой, Мариночко, а ми оце якраз про ваших діток говоримо! – улесливо посміхнулася баба Галя до моєї мами та тітки Жені. Втомлені, проте щасливі, вони поверталися додому з фіранками в торбинці та вазонами з квітами в руках.

– Доброго вечора, Галино Петрівно, Ніно Михайлівно! Гриць щось утнув? – мама підозріло дивилася на бабусь.

– Та що ви, він просто золота дитина! Тільки ви б дуствове мило купили. І вам, дорогенька, теж не завадило б..

Баба Галя очікувально дивилася на матусь, а ті зі щирим подивом – на неї.

– Дустове мило? Навіщо?! – Ойчина мама як еколог не могла собі й уявити, як щось у принципі можна мити такою отрутою.

– Дустом або керосином, тобто гасом їх треба! – додала баба Ніна.

– Кого гасом?!

– Та вошей же! – баба Ніна дивилася на мам, наче директор школи на двісчників.

– Яких вошей?! – мами презирнулися.

– Та ваших! – наче малим дітям, пояснювала їм баба Галя.

– Галино Петрівно, вам не соромно? Що це ви таке вигадуєте? – моя мама однією рукою зручніше перехопила вазон з орхідеєю, а другою схопила Ойчину маму і потягла до вхідних дверей. – Женю, тут щось не те. Треба розібратися.

Бабусі з осудом дивились їм услід.

– Бачили таке! Ти їм пораду даєш, а вони на тебе кричать! Теж мені – культурні! А діти у них – вошиві! – на повен голос гаркнула баба Галя.

– Які діти вошиві? – сусідка з 4-го поверху саме доштовхала до під'їзду візочок із крихітними близнятами.

– Та Грицько з 13-ої квартири і мала отих, що переїздить у 15-у.

– Ой-йой-йой, – аж проспівала сусідка, заколисуючи своїх малюків. – Які погані діточки-и, ми не будемо з ними гратися-а! І скажемо іншим матуся-ам, щоб не пускали до них своїх діточок-ок!

Невже комусь може бути приємно спати під таку коліскову? Гонзалес, який був знову задрімав, прокинувся під це завивання й почав так само скавчати (певно, вирішив, що його здібності до співу не гірші, ніж у сусідки). Але малюки,

які до голосу своєї матері вже звикли, не оцінили талантів Гонзалеса і прокинулися з ревом. А коли ми з Ойкою прибігли, щоб допомогти (мене часто просили розважити одного з близнюків, поки їхня мама заносила іншого додому), сусідка відстрибнула від нас і, розпростерши руки, наче перелякана квочка, прикрила візочок із волаючими маленятами – так, ніби ми були людоджерами, озброєними до зубів, а замість рук мали гаки для підвішування маленьких дітлахів.

– Не підходьте до моїх дітей! – заверещала вона. Гонзалес зайшовся у гавкоті, близнюки аж почервоніли від крику. Ми стояли, нічого не розуміючи, і лише дві бабусі на лавці щасливо посміхалися – яку чудову розвагу приніс їм цей день, краще за будь-який серіал!

РОЗДІЛ 11.

МАМИ ОГолоШУЮТЬ ВІЙНУ!

– Кохана, я теж снідатиму! – тато всміхнувся до мами, але вона його ніби й не помітила. Дві тарілки з яєчною стояли переді мною й перед мамою, а татової порції не було навіть на пательні!

– Марисю, ти все ще ображаєшся через Лишкову стрижку? Та волосся ж відросте!

– Ото коли відросте, тоді й поснідаєш! – у маминому голосі бриніла криця.

– Ну, щоб ви знали, я снідатиму зараз! Бо й сам умію готувати, корона не впаде! – в тата теж заграли емоції. – Це все через тебе!

Докір у мій бік був справедливим і я похнюпився. Бо учора... Коли мама, накручена вреднучими бабцями, прийшла додому й почала вимагати в тата пояснень – він белькотів щось невиразне, але примирливе. Мама вже почала заспокоюватись, аж тут так невчасно додому повернувся я.

І потрапив, як то кажуть, під гарячу руку. Zobачивши стриженого мене, мама поривалася помститись й підстригти наголо спочатку тата, а потім себе – на знак протесту проти моєї стрижки. І якщо тато відбивався від першого, то зачувши про друге, він одразу ладен був сам поголити собі голову хоч кухарським ножом. Бо допустити, що мама ходитиме лисою, він не міг. Потім були сльози й докори, але принаймні волосся в обох моїх батьків залишилося на голові.

– Знаєш, МАРИНО! – а Мариною тато маму називав лише позаочі, коли нервувався чи сердився. – Знаєш, коли ти сьогодні вранці під час стелетрусу стрибала разом з нами, я гадав, що ти вже заспокоїлась і все зрозуміла. А виходить!

– Я й заспокоїлася, ДМИТРЕ. Я й зараз спокійна, ДМИТРЕ. Сtribати корисно для здоров'я, ДМИТРЕ.

– Снідати також!!! – голос тата задзвенів, він зопалу замахнув кухонною лопаткою, наче диригент паличкою, і половина недосмаженого яйця опинилася на його білосніжній сорочці! Яйце зависло на плечі як еполети в офіцера, а тоді почало сповзати на груди ніби «орден сонця».

– Треба негайно присипати сіллю, бо пляма лишиться! – мама підхопилася, потім згадала, що вона ж іще не вибачила тата, і знову сіла, ніби нічого не сталося. А тато схопив сільничку й почав ретельно обсипатися сіллю.

– І що тепер робити? – із розпачем запитав він.

– Можеш іще поперчити і з'їсти просто з сорочки, – запропонував я. Мама порснула сміхом, а тато, кинувши в мийку сковорідку й лопатку, ображено пішов перевдягатися.

– Ви всі проти мене! І це моя родина! Спершу він псує мені джинси! Тепер ось сорочка. А винен я – бо, бачте, підстриг хлопця! Та не дівчинку ж! – татові волання долітали до нас із ванної кімнати.

– Ви й дівчинку підстригли, чи ти забув? Гадаю, Женя зараз не в кращому гуморі, ніж я! – вигукнула мама й, змовницьки посміхаючись, показала мені великого пальця, але я зовсім не почувався переможцем. Ми з татом не хотіли війни, так вийшло. І хоча моя мрія про коротку стрижку здійснилась, але зараз це зовсім не тішило.

– Марисю, а в мене є чиста біла сорочка?

– Не знаю, Демчику! – мама наводила лад у кухні, а в її очах грали бісики.

– Марисю, чистої нема. А до зеленої яка краватка пасує: сіра чи в червоні смужки? – тато стояв у дверях кухні обвішаний краватками і благально дивився на маму.

– Вирішуй сам, ти ж це добре вмієш!

– От, ти знову починаєш! Тоді я піду без краватки! – тато з гонором розвернувся й пішов до кімнати але вже за декілька хвилин повернувся обвішаний шкарпетками наче ново-річна ялинка. Враховуючи, що тато був у зеленій сорочці, а шкарпетки він любить кольорові – подібність була стовідсоткова! Ми з мамою з подивом чекали, що ж не так цього разу.

– Марисю, знайди мені дві однакові, будь ласка! – на останніх словах тато почервонів наче помідор. – Тут п'ятнадцять штук, і вони ВСІ РІЗНІ!!!

Тата було справді шкода. А мама! Мама схопилася за живіт і сповзла по стінці, сміючись і ридаючи водночас:

– Демчику! Ой, ой, рятуйте! Я більше не можу!»

Тато кинувся до неї і почав утирати їй сльози жовтою шкарпеткою, запопадливо зазираючи в очі.

– Марисю! Марисечку, ти мене чуєш? Марисенько, з тобою все гаразд?! – і гнівно до мене – Лишку, дай мамі води, бачиш – істерика в неї! Довели людину до нервового зриву з твоїм стриженням!

(Ото ніби я вимагав, щоб мене постригли, а тато пручався! Усе було не так, ви ж в курсі!) Від цього мама почала реготати ще дужче, а тоді схопила смугасту шкарпетку з татового плеча й висякала носа. Потім випила трохи води, від чого на неї чомусь напала гикавка.

– Вибач-гик!, Дем-гик!-ку! Ой, я давно так не веселе-гик!-ася! Кажеш, немає двох однаких-гик!? Ти диви, дружина-гик! не посклала всі шкар-гик!-петки попарно! Як же ти-гик! жив до мене?

– Купував десять одноколірних, отак і жив, – буркнув тато, скушно тримаючи двома пальцями смугасту шкарпетку, вимазану в шмарклі.

– Тату, ось ще одна смугаста! – я знайшов другу на підлозі в коридорі.

– Дякую, синку, напевно, це була єдина пара, – тато сів біля мами на підлогу, а вона схилила голову йому на плече.

– Марисю, це катастрофа. Я, мабуть, на зустріч запізнився. Бо не можу пригадати, де останні угоди поклав, а ти тепер мені не допомагаєш. Мені так погано без тебе! – і тато теж висякався у другу смугасту шкарпетку, від чого вона замайоріла над маминою головою наче прапорець, що показує напрям вітру на летовищі.

– Демчику, я тебе-гик! люблю! – мама посміхнулася крізь сльози. – І тебе, Лишко-Страшко, теж люблю-гик! – вона смикнула мене за холошу штанів так, що я, аби їх не втратити, був змушений впасти на батьків.

– Але ви вчинили погано-гик!, навіть ДУЖЕ погано, коли підстригли-гик! цього хлопця, не спитавши в мене дозволу! – і мама схопила нас із татом за вуха (досить боляче, між іншим!).

– Мамцю, але ти ж все одно не дозволила б мене підстригти! – заскиглив я, бо вухові було вкрай неприємно розлучатись з моєю головою.

– Так, звісно, не дозволила б. Але спитатися дозволу ви мусили! – нарешті гикавка минулась і мама цьомкнула мене

у те саме нещасне вухо. Краще б уже відірвала, бо я мало не оглух!

А ось тато вчасно вивернувся й поцілунок, як і годиться хитрим дорослим, прийшовся на вуста. Але ота жіноча логіка «не дозволила б, але ви все одно мусили» мене на правду вразила – ну, як таке можна зрозуміти?! Проте вражала вона мене недовго, бо ми побігли вдягати-збирати тата, щоб він і справді не запізнився на свою зустріч. А потім до нас прийшла Ойка й розповіла таке! ТАКЕ-гик (ой, вибачте)! Що наша війна видалася мені воркуванням ніжних голубів.

РОЗДІЛ 12.

МОТОЦИКЛ ЦИР-ЦИР-ЦИР! – МИ ЗА МИР! МИ ЗА МИР!

– Можна я у вас трохи пограюся? – спитала Ойка в моєї мами.

- Звісно, можна. А батьки в курсі, що ти до нас пішла?
- Так, але їм не до мене. У них... як би то сказати – війна.
- РОЗКАЖИ! – це ми з мамою вигукнули одночасно. Бо в нас нарешті настав мир, до якого Ойчиним батькам було ще ой, як далеко!

– Вони посварилися і досі сваряться. Тобто це мама посварилася і свариться, а тато майже весь час мовчить.

Мама запропонувала Ойці чаю з цукерками. Ми всі вмостилися на дивані слухати її розповідь. А відбувалося у них удома ось що:

Коли Ойчина мама, тітка Женя, прийшла додому й побачила стрижену налісо доньку, вона одразу здогадалася

чому бабусі біля під'їзду натякали їй на вошей і дустове мило.

– Що тут відбувається?! – заволатала вона, бо була вже, як то кажуть, «накручена».

– Я підстриглася! – Ойка з усіх сил намагалася звести все до милого жарту.

– Наголо?!

– Мамцю, ти ж завжди стрижеш мене під хлопчика, бо не любиш довгі коси, хвостики, бантики, невидимки-крокодильчики! – скоромовкою випалила Ойка і приязно посмінулася щербатими зубами.

– Так, не люблю, але це не привід ходити голомозою! Ти хоч бачила себе в дзеркалі? На кого ти схожа?!

– На Лишка, його теж підстригли, ми тепер майже близнята...

– Якого ще Лишка? – і тут до тітки Жені дійшло. – Грицька! Сина Марини! Це татусі доклали руку, еге ж?

– Мамусю, то була моя ідея! – Ойка відчайдушно намагалася переконати маму. Але та вже не звертала на неї уваги.

– Мар'яне, Мар'яне, я хочу говорити з тобою!

Ойчин тато з'явився в коридорі із повним ротом цвяхів та з молотком у руці – він саме навішував картини в кімнаті.

– Бу-гу? – сказав дядько Мар'ян, це було щось середнє між «привіт!» та «ти мене кликала?».

– Бу-гу?! Це все, що ти мені кажеш? Це я маю волати «бу-гу», коли приходжу додому, а тут наша дочка стрижена під нуль!

– Му-гу – погодився тато і погладив Ойку по лисій голіві.

– Ти ще й знущаєшся з мене? Та виплюнь ті цвяхи, коли я з тобою розмовляю!

Тато слухняно виплюнув з десяток цвяхів собі в долоню і лагідно всміхнувся до дружини.

– Ні, ти точно знущаєшся! Зробив з дитини потвору й радієш?! – обурена таким неподобством тітка Женя щосили тупнула ногою. Від цього тітчині підбори пробили лінолеум, і якби дядько Мар'ян її не підхопив, то вона б гепнулася просто на вазони з квітами, які завбачливо поставила в коридорі.

– Відпусти мене, негіднику! Я тобі цього не пробачу! – кричала вона, рюмсаючи й намагаючись звільнитися від босоніжок.

– Ти звикнеш! – спробував заспокоїти її дядько Мар'ян, адже він також не хотів стригти доньку, але швидко переконався, що й руденький пух на її голові має дуже симпатичний вигляд. Та тітка Женя про це, по-перше, нічого не знала, а по-друге, й не бажала знати.

– Наша дочка через тебе стала схожою на жертву концтабору! Лиса, беззуба, самі кістки стирчать в різні боки-и! – маленька тітка Женя стрибала на одній нозі, розмахуючи кулачками перед величезним дядьком Мар'яном, наче розлючений горобець перед неповоротким голубом. А той стояв з піднятими руками, щоб раптом вона не вдарилася об молоток чи не вкололася об цвяхи.

– Ойка й до цього була худа й без передніх зубів, – спробував захиститися тато.

– Але з волоссям, як нормальна дівчинка! Ти взагалі чув, що говорять про нашу дитину сусіди?

– Ні.

- А я чула! Вони говорять, що в неї педикульоз!
- Що?! – одночасно вигукнули Ойка з татом.
- Воші! Паразити на голові! І так думають про мою донечку! – тут у тітки Жені, мабуть, розрядилася батарейка, бо вона сіла на стілець і склала руки на колінах. – З нашою дитиною тепер ніхто не буде гратися.
- А Гришко?
- З Гришком теж. Оля має йти до нової школи, у новий клас і там буде парією.
- Ким я буду? – втрутилася Ойка, зрозумівши, що мама на деякий час вгамувала свої емоції.
- Парією, вигнанцем, персоною нон ґрата, тобто небажаною, з ким ніхто не хоче товаришувати, а лише всі насміхаються або ігнорують, – мама глянула на Ойку очима повними сліз.
- Невже тут такі дурні діти? – здивувалася моя подружка.
- Ні, це ви в мене такі розумні! – і тітка Женя знову кинулася в бій. – Як ти міг?! Я не розумію – ЯК ти міг?!
- Я поважаю її бажання, – спробував пояснити тато.

– А якби вона забажала зробити собі татуювання на всю голову, чи сісти за кермо твого мотоцикла? Ти б їй теж дозволив?

Дядько Мар'ян посміхнувся:

– Вона ще мала!

– А стригтися налісо вона вже доросла?! Ні, з вами неможливо розмовляти, з вами жити неможливо! О!!! – тітка Женя закотила очі й схопила найближчий вазон. Замахнулася на чоловіка, але натомість обійняла квітку наче дитинку й, підстрибуючи від гніву, зникла в кімнаті.

Тато з Ойкою утерли з чола піт і пішли готувати вечерю. Потім вони розвішували нові фіранки на вікна й вивчали інструкції з догляду за орхідеями.

– І це все? – запитав я. Бо якось сумно й нецікаво у них там усе скінчилося.

– Якби ж то... – тяжко зітхнувши, відповіла Ойка. – Мама весь цей час вигадувала, як помститися татові.

– І-і-і-і?

– І вигадала. Завтра тато має їхати на байкер-фест, а мама відібрала в нього ключі від мотоцикла.

– Відібрала?! – ми з мамою уявили цю картину.

– Ну, не зовсім відібрала, звісно, а забрала потай і не віддає, – пояснила Ойка.

– Женю, де ключі? – дядько Мар'ян сумно дивився на дружину.

– Від мотоцикла? У мене. І не дивися так жалісно, я тобі їх не віддам! І з докором теж не дивися!

– У мене фестиваль! – спробував нагадати тато.

– Та невже? Попроси когось із хлопців підкинути, а як ні, то й на автобусі доберешся!

– Женю!

– О, придумала! Візьмеш у Петра Івановича юніцикл і доїдеш! Гадаю, він тобі залюбки позичить. Машинку, щоб підстригти дитину, не пожалів, то й одноколісника не пожаліє!

Я одразу уявив собі картину: кремезний байкер у бандані з черепами, з рудою бородою, вдягнений у шкіряну

куртку-«косуху» й мотоботи, крутить педальки дідового одноколісного велосипеда, а повз нього проноситься колона друзів-мотоциклістів. Зрозуміло, що тітка Женя просто знущалася з Ойчиного тата. А він, усвідомлюючи свою провину, нічого не міг удіяти.

– А що такого? – намагаючись не дивитися на обуреного чоловіка, запитала тітка Женя. – Мені твій «Риба-кіт» теж потрібен! Попрактикуватися хочу, давно не їздила.

– Женю...

– Так співпало! Уяви!

– Ойко, а твоя мама справді водить мотоцикла? – перервав я розповідь подружки. – і що таке «Риба-кіт»?

– Угу, їздить, на YBR-ці – в неї «Ямаха» маленька, легка, в гаражі стоїть. А «Риба-кіт» – це татів чоппер Кавасаки «Вулкан». Він важить майже 400 кілограмів!

– Чоппер – це що? – не зовсім зрозумів я. Бо про марку «кавасаки» я чув, а про це ще ні. Ойка подивилася на мене так, ніби це я був молодшим за неї на пару років.

– Чоппер – це мотоцикл для справжнього байкера! Він торохкотить, блищить і дуже красивий. А ще на ньому сидять рівно, а не лежать пuzом, як на спортивних.

– Зрозуміло. А чого він «Риба-кит»? – моїй мамі теж стало цікаво.

– Та не «кит», а «кіт»! – намагалася пояснити Ойка. – «Риба-кіт» – це татове «поганяло» в мото клубі, ніби прізвисько, як у козаків колись. Бо він іхтіолог – риба вивчає. А мотоцикл так називають, бо на ньому аерографія у вигляді риб'ячої луски.

– Аеро-що? – перепитала моя мама.

– Аерографія, розмальований він красиво. Мама, коли у двір приїде, побачите.

– А чого кіт, якщо риба? – я хотів докопатися до суті.

– Бо в тата багажники й сидло обшиті хутром. І бандана з хутряними китичками, – пояснила Ойка.

– А навіщо? – мені справді було незрозуміло. Але тут уже й моя мама подивилася на мене зі щирим подивом.

– Для краси, ясна річ!

– Так, і що ж було далі? – бо цікаво, чим усе закінчиться.

– Я не знаю, бо я пішла до вас. – зізналася Ойка. Такого підступу я не чекав.

– Як то не знаєш? А якщо твоя мама почне посуд об татову голову трошити? Ти ж маєш його захищати!

Ойка уявила, як у татову голову летять тарілки та чашки, а він захищається кришкою від каструлі й відбивається туалетним йоржиком. Потім струснула плечима.

– Ні, не почне, у нас ще всі тарілки запаковані, ми з пластикових їмо, вони не трощаться, – заспокоїла нас.

– А якщо твій тато зараз силоміць відбирає в мамі ключі? – я не міг заспокоїтися. Бо мене обурювало, що Ойка не намагається примирити своїх батьків.

– Силоміць? Мій тато?! Одного разу він спробував. Хотів поїхати кудись, а йшов дощ і мама витягла в нього з «косухи» ключі. Бо дорога слизька, небезпечно і все таке. То він її посадив на шафу (маму, не дорогу!).

– І що? – у моєї мамі аж очі блищали від цікавості.

– Нічого, потім цілий вечір умовляв злізти, лише кава й цукерки допомогли. Мама в мене дуже вперта. Тому, якщо

вирішила на «Риба-коті» у ці вихідні покататись, неодмінно покатається.

І тітка Женя покаталася... Що вам казати: увечері ми всі чатували на неї у дворі, хотілося подивитись на той чоппер «Кавасакі-вулкан» на прізвисько «Риба-кіт» і на маленьку Ойчину маму за кермом. І десь о пів на десяту щось заторохкотіло, загарчало і... У двір вїхало опудало на двох колесах, обліплене брудом так, що зрозуміти, де закінчується мотоцикл, а де починається людина, було практично неможливо.

– Мамо, це ти?! – Ойка боялася підійти до цього страхіття.

– Це я! Мар'яне, можеш їхати на свій мото-зліт чи байкер-фест. Фу-ух! Я душу відвела! У вірші класика «В полі трактор дир-дир-дир!», а в нас «Мотоцикл дир-дир-дир! – Ми за мир! Ми за мир!» – заволала потвора голосом тітки Жені, потім зішла з мотоцикла і обійняла дядька Мар'яна.

Шматки глею, землі та ще якоїсь вонючої гидоти злітали з її мотокостюма й стікали по футболці Ойчиного тата.

– Дякую, що жива, – тільки й зміг вимовити він.

– Авжеж, любий, ось лише «Рибу-котика» помий, бо щось ми трохи забруднилися. – тітка Женя обвела нас усіх веселим поглядом і, зупинившись на Ойці, зітхнула. – Страховисько моє рідне!

– Тьотю Женю! Ви ще себе не бачили! – не втримався я, за що й отримав від тата потиличника.

Проте справжнє закінчення історії з помстою тітки Жені ми дізналися наступного ранку. Коли дядько Мар'ян на відмитому мотоциклі вирушав на байкер-фест. Поверх срібної луски на баку мотоцикла були намальовані неоковирні жабки-кривуляки. «Маєш тобі! Був мотоцикл «Рибо-кіт», а став «Жабо-кіт» – пожартував мій тато і про всяк випадок погладив маму по спині.

РОЗДІЛ 13.

ІЗ ЧИМ ЇДЯТЬ ВУНДЕРКІНДІВ?

– Дорогі діти! – голос директора школи аж бринів від хвилювання. – У вашому класі буде вчитися новенька дівчинка. І ви маєте цим пишатися!

– Мої однокласники з подивом презирнулися, а Бублик навіть тихцем покрутив пальцем біля скроні.

– Бо ця дівчинка – вундеркінд, а це ж перший випадок в історії нашої школи! – урочистий тон директора перетворився на якесь підвивання. Напевно він щиро хотів донести до нас усю історичну важливість моменту. Але задні парти вже почали порскати від сміху.

– Прошу любити, поважати і не ображати! Знайомтеся – Ольга Вернидуб.

І з-за спини директора вийшла... Ойка! На цьому директор погладив крихітну дівчинку по рудому чубчику й зник. А в мене просто на якийсь час відібрало мову. Бо ЩО Ойка (менша за мене на два роки!) робить у МОЄМУ класі?! Але то

в мене відібрало, але не в моїх однокласників. Бо коли вчитель, а тим більше директор каже «ви маєте цим пишатися», то що робить нормальний школяр? Правильно – він починає з цього глузувати.

- Вернидуб? Може «Вернизубочистка»?
- Та її саму замість зубочистки можна використовувати!
- Ні, вона в зубах застрягне!
- А з чим їдять цих вундеркіндів, хтось знає?
- Таких малих, мабуть, по три штуки на тарілку влізе!
- Та ти що, вони ж рідкісні! Делікатесні, мабуть!

Ойка, справді схожа на тоненьку зубочистку, спокійно слухала ці жарти. І тут мене обійняв жаль і сором за своїх однокласників. Я зірвався з місця і став поруч з Ойкою, яка ледь сягала рудою маківкою мого плеча.

- Грицю, ти чого? – хлопці здивувалися.
- Слухайте. Слухайте всі! Це – Ойка! Бачите, ми коротко стрижені обоє?
- Ну і що? – дівчата теж зацікавилися.
- А ви слухайте! То в нас уже за літо волосся віросло, а були ми геть голомозі. Це тому, що тато вирішив підстригти

мене, бо я йому шкоди наробив. Упав він, дід йому зуби мало не вибив, потім ґумка жувальна на штани налипла... Допік я його, коротше.

– А Ойка тут до чого?

– А Ойка стрижена, бо мене підтримала! Не дивіться, що маленька, зате вона справжній друг! Якби ви бачили, який вона концерт батькам улаштувала, щоб її теж наголо підстригли! Ось так!

Однокласники по-новому глянули на Ойку і... знову зареготали, але то вже був приятний, навіть дружній сміх.

Аж тут зайшов учитель історії і розпочався перший урок.

Та на перерві клас оточив Ойку, бо всім було цікаво поспілкуватися з «живим вундеркіндом». Як вона такою стала, чому й навіщо.

– Я просто швидко вчуся. Отримала підручник – сіла й прочитала. Що не зрозуміла – йду до бібліотеки. Нічого складного! Потрібно лише навчитись не відволікатися.

– Легко сказати «не відволікатися»! – зауважив Бублик.

– Легко й зробити. Якщо хочеш мати більше вільного часу, то робиш «домашку» швидше, – посміхнулась Ойка.

- То ти «зубрилка»? – поцікавилася Настя.
- Нічого я не зубрила! Ну, гарна в мене пам'ять і увага – от і все.

Коли ми відтак поверталися додому, я не втримався й спитав у неї

- Чому ж ти не казала, що ти вундеркінд? І що будеш вчитись у нашому класі?

– Про те, що саме у вашому, я тільки вчора дізналась. А не казала, що вундеркінд, бо... Знаєш, Лишку, коли люди дізнаються, що я вчуся швидше за інших, то починають ставитися до мене так, ніби я мавпочка в цирку чи папуга. І чекають фокусів. Мене однокласники у минулих школах не дуже любили, бо їм теж наказували мною «пишатися». Та й часу не було полюбити, я лише на контрольні приходила, бо екстерном вчилася.

- Як вчилася?
- Екстерном – удвічі швидше. Ну, півроку провчилася і вивчила всю програму. Навіщо мені ще півроку в цьому класі сидіти? Я одразу в наступний, там цікаво наздогнати!

- А вчителі що на це?
- Вчителі теж не дуже в захваті від вундеркіндів, бо ми ж у програму не вписуємося. Їм важко з такими, як я. Спочатку радіють, що розумна дитина, а потім нервують, що занадто розумна.
- А я щось і не помітив, що ти занадто! Але мені могла й зізнатися.
- А раптом ти злякався б і почав до мене ставитись як до мавпочки.
- А хіба я до тебе інакше ставлюся? – після цих слів Ойка почала битись, а я волав, що все одно її не боюся. Ось так почався новий шкільний рік.

Спершу дівчата з нашого класу вирішили, що з Ойкою дружити модно (ну, ви зрозуміли: з'явилася така унікальна «мавпочка» в класі, свій вундеркінд – є чим похизуватися). Але їй нецікаво було обговорювати сукні, хлопців, зачіски й нові прикраси вчительок. Тому класні красуні швиденько вирішили, що вона хоч і розумна, але ще маленька й нудна заучка. Натомість хлопці, які спочатку соромились опинятися

десь поруч із такою малючкою, поступово зрозуміли, що Ойка – чудовий товариш. Вона розбиралася в техніці, вміла малювати мотоцикли з усіма деталями і розмовляла на рівних як з однокласниками, так і з викладачами. Дехто сподівався, що Ойка стане підказувати й даватиме списувати на контрольних чи складні домашні завдання, – але вона одразу поставила на цих надіях хрест.

– Ойко, чи тебе жаба давить дати списати? Будь другом! Порятуй! – шепотів їй у спину Бублик, поки вчителька роздавала аркуші із завданнями в іншому кутку класу.

– Ні. Думай сам. А якщо не зможеш – я на перерві поясню.

– Зубочистко, ти мене вбиваєш! На перерві вже буде пізно! – застогнав Бублик і привернув увагу вчительки.

– Бубленко! Ти вже написав самостійну? Якщо ні, то сиди й розв'язуй! Те, що у вашому класі з'явився вундеркінд, ще не означає, що всі інші отримали право лінуватися!

– Невже ти не могла допомогти?! – після уроку напустився Бублик на Ойку, та й інші теж дивилися на новеньку осудливо.

– Це була б не допомога, а костур! – вишкірилася Ойка.

– Який ще костур? – знітився Бублик, та й ми теж не дуже розуміли.

– Звичайний! Ти не знаєш теми – це ніби ногу підвернув і не можеш ходити. А я тобі підкажу – це... ну, як дам костура чи ковіньку, і ти все життя шкутильгатимеш, сподіваючись на підказку. А якщо ніхто не підкаже – ти впадеш, бо розучишся ходити – тобто самостійно думати!

– Ну, ти загнула теорію! – аж присвиснув Данило. – А те, що я зараз, як ти кажеш, «упав» – бо сто відсотків вліпить мені математичка п'ятірку чи щось гірше, – хіба від того легше комусь?

– Легше тобі. Бо ти знаєш, що, крім себе, сподіватись нема на кого. А я тобі справді можу допомогти, так би мовити, «полікуватися» – поясню тему, і наступного разу ти легко розв'яжеш завдання. Сам, а не з «милицями» чи «ковінькою»!

– Та що ти зможеш мені пояснити?!

– А ось і зможу! Легко! За умови, що ти захочеш зрозуміти!

– Та не вірю!

- То закладаємось!
- На що?
- Ну, якщо отримаєш після пояснення гарну оцінку, то...
О! – провезеш мене на плечах від нашого класу аж до їдальні!
- А якщо не вийде, тоді ти мене! – реготнув Бублик, який важив удвічі більше за Ойку.
- Якщо ні, то я ... – Ойка замислилася.
- Ти будеш робити за мене уроки цілий тиждень! – «розкатав губу» Бублик.
- Е-е ні! Але схоже. Якщо програю, то я протягом тижня виправлятиму всі твої помилки в домашці.
- Ну, хоч щось. Згода, – і вони потисли руки, а я розбив, як і годиться.

Навколо крихітної Ойки і великого круглого Бублика зібрався вже чималий натовп, і всі були свідками цієї дивної суперечки. Такого ще не було, щоб однокласники на спір бралися одне одному щось пояснити! Звісно, всім було цікаво, що ж із того вийде. І справді все вийшло добре! Три дні Ойка й Бублик залишалися після уроків, і вона розмовувала

йому всі «білі плями». А за тиждень Бублик отримав свою першу 11-у з математики!

– Ач, як добре, Зубочистко, що я тебе у перший день не з'їв! – волав Бублик, анітрохи не соромлячись того, що в нього на плечах сидить тонконоге дівчисько. – І-го-го! Розступіться. Вундеркінд їсти хоче!

І вся школа реготала, а вчителі питали в учнів, що трапилось, і теж посміхалися, дізнавшись як Ойка змусила вчитися лінивого Бублика. Після того подивитися на «нашу Ойку» приходили навіть старшокласники, і з ними вона теж трималася абсолютно вільно. Тож у школі Ойку всі вже знали і ставилися якщо не дружньо, то з повагою. А ось Вітько Калапук – місцевий хуліган, який у нашій школі не вчився й через це, бідолаха, не знав, як треба поводитися з Ойкою зокрема і з маленькими дівчатами взагалі...

Але я знову забігаю наперед – бо який він бідолаха? Вітько Калапук – здоровенний бугай, старшокласник, та ще й гопник, який відбирає гроші й мобілки в менших школярів.

РОЗДІЛ 14.

«ОЙ, ГОП ЧИ НЕ ГОП?»

Того дня Ойка поверталась додому сама. Бо після тривалих дощів нарешті вдарив перший мороз і наш шкільний майданчик, на якому довго трималися калюжі, перетворився на суцільну ковзанку. Я лишився з хлопцями побуцатися на тонкій кризі, а Ойка, якій було трохи прохолодно, чкурнула додому – перевдягатися.

Не знаю, як у вас в школі, а в нас усі мають носити лише офіційно затверджену форму, і тому дівчатам навіть у найлютіші морози не дозволяють вдягати штани чи, не доведи боже, джинси! А Ойка не з тих, хто ховатиме штани в шкільну шафку, щоб вдягати перед виходом зі школи. Тож Ойці того дня було холодно і вона, підстрибуючи (наскільки це можливо із забитим книжками наплічником), побігла додому. Аж тут їй стрівнувся Вітько.

– Гей, малючко! Далеко біжиш? – гукнув він і перевальцем заступив Ойці дорогу. Вона з подивом зупинилася –

вайлуватий підліток, ніс картопелькою, очі ґудзиками, вдягнений у спортивний костюм з видутими колінцями й куценький картузик.

– Алльо! Ти що, з переляку язика проковтнула? – криво посміхався Вітько. Він став перед нею ніби казковий коник Сивка-Бурка – подібності додавали ще й червоні від морозу вуха, які кумедно стирчали й ніби жили окремим життям – смикалися і совалися вгору-вниз, незалежно від того, говорив він чи мовчав.

– Ой, привіт! Додому біжу. Я просто на твої вуха задивилася.

– На шо-о? А що не так з вухами? – він скосив очі, намагаючись розгледіти власні вуха. Вони теж посунулись, але до потилиці, ніби ховаючись, – і Ойка пирхнула зі сміху.

– Що в мене з вухами? Ану кажи! Чого регочеш? – хлопець почав руками мацати вуха, нічого не розуміючи.

– Вибач... Ой, не знаю, як тебе звати. Я – Оля!

– А я – Вітьок. То що з ними?

– Ти так кумедно ними рухаєш!

– Я нічого не відчую! – голос у нього став злий і трохи зляканий.

– З вухами в тебе все гаразд і навіть більше! Ти просто талант! Я ще не бачила, щоб у людей так вуха ворушилися! – Ойка приязно посміхнулась і поплескала хлопця по руці.

– Талант, значить?! Що ти тут з мене дурня шиєш? Хочеш баки забити? Давай сюди свою мобілу! – Вітьок люто всміхнувся. Але Ойка не була б Ойкою, якби ця історія на цьому й закінчилася.

– Мобілки в мене нема. А тобі подзвонити треба? Давай у когось іще попросимо!

– Зажди, як це нема? У всіх є, а в тебе нема? – такого підступу Вітьок не чекав.

– Угу!

– Брешеш! А якщо добре пошукати? – він навис над Ойкою наче скеля.

– На вулиці? – здивувалась Ойка.

– Що на вулиці? – не зрозумів Калапух.

– Ну, ти ж пропонуєш шукати мобілку!

– То ти її загубила? – у Вітька вже голова почала йти обертом від цієї дивної малючки.

– Ні, не губила я ніде!

– Значить вона у твоєму портфелі! – радісно підсумував Вітько. Ойка з недовірою озирнулася на свій наплічник. Навіть зняла його зі спини.

– А звідки ж вона там візьметься, якщо в мене її немає? – запитала вона з цікавістю.

– Тобто ти хочеш сказати, що в тебе СПРАВДІ немає мобілки?! ВЗАГАЛІ?!

– Ну так, я ж одразу сказала. Давай у когось іще попросимо, бо в мене немає!

Цей факт просто приголомшив Вітька Калапуха. Але вперта свідомість не дозволяла повірити, що в природі існують школярі, котрі обходяться без мобільних телефонів. Йому аж шкода стало цієї бідної дівчинки. А вона вже завелася:

– Вітьок, потримай мого рюкзака, а я до тієї жінки, що в ятці торгує, збігаю. Бо якщо ти підійдеш просити, то вона ще злякається. Дорослі чомусь бояться хлопців у спортивних

костюмах, ніби всі вони якісь вуркагани. А це ж ображає! Я теж у спортивному костюмі у дворі гуляю.

– Стій-стій, обійдемося без тітки. Слухай, а коли батькам треба з тобою поговорити, а ти без мобілки, тоді як?

– Та мені від школи до дому 10 хвилин пішки, а вдома є телефон!

– Ну, а якщо з тобою щось трапиться? Хуліган нападе... Тоді що? – Вітьок чесно намагався зрозуміти, як можна жити на білому світі без кишенькового телефону.

– Якщо він нападе, то й мобілку відбере, хіба не так? Не буде ж він чекати, поки я татові потелефоную: «Ой, татусю, тут на мене хуліган напав! Поспішай, ми на вулиці такій-то. Цьомки. Чекаємо!».

– Гмм, твоя правда, чекати не буде, відбере... – Вітько замислено почухав потилицю. – Але хто ж тоді тебе захистить?

– Вітько, ти не хвилюйся! У мене є тривожна кнопка, – Ойка спробувала заспокоїти хлопця.

– Тобто? Сигналізація, чи що? – про всяк випадок той відступив трохи від дівчинки.

– Майже, тільки вона не вищить сиреною, як в автівці, а посилає сигнал на мобільний батьків, а ще показує мої координати на мапі. Куди я рухаюся, по якій вулиці, у який будинок заходжу.

– Ого, як у кіно про шпигунів! А відключити її можна? – очі у Вітька заблищали.

– Можна, але лише батькам. До того ж сигнал іде не лише їм, а ще й тим татовим друзям, які знаходяться ближче п'яти-десяти кілометрів від мене.

– Тю, а це навіщо? Поки вони дійдуть чи проїдуть по наших вулицях – від тебе й мокрого місця не лишиться!

– Та вони ж байкери – їм корки не перешкода, а на мотоциклах вони всі дороги знають.

– Байкери? Оце круто! І твій тато теж байкер?

– Так, він теж. Вітько, слухай, у мене вже зуби цокотять... Я б іще щось розказала, але ми вже до мого дому дійшли. Дякую за те, що провів!

– Ее...

– І що наплічника доніс, теж дякую! – Ойка посміхнулася. – Хочеш, завтра теж після уроків перетнемося? Тобі про

байкерів цікаво, еге ж?

- Так. Цікаво.
- А мені поруч з тобою ніякі розбишаки не страшні.
- Це вже точно... – Вітьок механічно подав Ойці наплічника і раптом стрепенувся. – Зажди, ще одне питання: а гроші в тебе є?
- Звісно є, але вдома!
- Ну, а кишенькові? Раптом зголоднієш на уроках, захочеш в їдальні пиріжка купити?
- Ні, мені мама бутерброди й фрукти пакує щодня, а іноді й пиріжки.
- От, чомусь я так і думав.
- То ти голодний! На, тримай! Я все одно зараз обідати буду! – і Ойка простягла йому великого апельсина.
- Та ні, – спробував відмахнутися Вітько, але Ойка вклала жовтогаряче сонечко в його долоню і притьмом шугнула у під'їзд.

За Ойкою клацнули двері. А гопник Вітька Калапух замислено посунув на вихід із двору, бо в тутешніх дітлахів він уже не раз відбирав кишенькові гроші. Йшов і роздивлявся

несподіваний подарунок. Аж раптом почув чийсь захриплий виск: «Вітьку, нема в мене десяти гривен! Тільки не бий!». Хлопець здивовано озирнувся і помітив малюка з молодших класів, що притискався до стінки в арці двору.

– Думаєш, як у спортивному костюмі, то одразу гопник? Ану кажи, в мене вуха рухаються?

– Не-е зна-а-ю! – пробелькотів переляканий хлопчик.

– А так? – і Віток почав корчити кумедні міни. Вуха справді заковзали і мало не залопотіли, наче крила. Малюк усміхнувся.

– Ворушаться!

– Отож бо! На, тримай, пуголовку! – Вітько простягнув малому отой самий апельсин. А сам побіг, підстрибуючи і наспівуючи на повен голос, аж луна пішла двором: «Ой, гоп-гоп, чи не гоп, а ми співаєм! Ой, гоп-гоп, чи не гоп, а ми танцюєм!»

А хлопчик з апельсином у руці ошелешено дивився йому вслід. Потім перевів погляд на свою долоню і усміхнувся тепло, аж сонячно.

Не знаю, про що собі думав Вітько Калапух, і чи він взагалі на це здатен, – але з того дня вже ніхто на нього не жалівся.

А чого ніхто не питає звідки я про все це дізнався? Може, вигадав – а ви оце й вуха розвісили? Треба завжди запитувати, якщо щось не зрозумів, чи не зовсім упевнений. Та не хвилюйтеся, нічого я не вигадав! Бо спочатку я зустрів у нашому дворі малого Макара, і він розказав мені неймовірно – Вітьок Калапух пригостив його апельсинкою, а ще співав, стрибав і ворухив вухами...

– Коротше, як каже баба Галя, «клямка впала», здурів, – облизуючи пальці від соку, підсумував Макар. – Але, може, то й на краще.

Я з ним погодився.

А потім Ойка розповіла мені про свою частину пригоди. Як вона познайомилася з таким смішним Вітьком, котрий уміє, наче клоун, ворухити вухами. Я застосував свій дедуктивний метод – і все зрозумів! Що воно за метод такий? Читайте детективи про славного сищика Шерлока Холмса – і дізнаєтеся. Не можна ж усе отак брати й розжовувати...

РОЗДІЛ 15.

«ДЖИГІТ НА КОЗЕЛ НЕ СКАЧЕ!»

Ми любимо уроки фізкультури. Ми – це не тільки я та Ойка, це весь наш клас. Бо на якому ще уроці можна бігати й стрибати досхочу, а ще верещати й просто дуріти? Звісно, треба виконувати нормативи: присідати, відтискатись, через козла стрибати. Але хіба це складно, коли в тобі аж бурлить і перекидається веселий настрій?

Наша вчителька з фізри доволі сувора – може так гаркнути на порушника (ну, якщо хто без форми прийшов, чи кеди забувся, чи гратись – грається, а вправи як слід не виконує), що аж луна спортзалом піде! Проте вона все ж весела і любить цікаві спортивні ігри. Коли лишається час на уроці (а це майже завжди), ми граємо у «снайпера». Правила гри дуже прості: є 2 команди гравців, а за спинами кожної команди є місце для полонених. Команди вибивають супротивників м'ячем, і полонені «снайпери» можуть робити те саме (бити суперників з тилу), коли м'яч потрапить до них. Я не дуже

високий, а Ойка взагалі найменша у нашому класі, тому в нас дуже складно влучити і ми лишаємось на полі практично до останнього – тобто до свистка вчительки, який означає, що вже час іти перевдягатися.

Тобто ви вже зрозуміли, що фізкультура – це чудовий урок! А одного дня він став ще й найкумеднішим з усіх...

Тпру-у! Треба пригальмувати, бо я знову забігаю наперед і ледь не вибовкав усе. А цікаво ж, коли розповідають поступово.

Отже, одного разу, коли погода стояла сіра й дощова, урок фізкультури мав проходити у спортзалі. (То й добре, бо стрибати під холодним дощем по калюжах якось не надто весело. Ще в травні чи в бабине літо, коли тепло – це можна, а коли холодна й блякла осінь – брррр!). Ми перевдяглися й вишикувалися за зростом, як і завжди. Аж тут прийшла завучка з якимось високим хлопцем і повідомила, що наша вчителька захворіла, тому деякий час з нами займатиметься практикант – студент інституту фізкультури. Це й виявився отой юнак – на вигляд він скидався радше на старшокласника, а не на вчителя, але ж уже був студентом.

– Добриден, дити! Мене зват Вахтанґ Аванесович. А зараз ми перевирим, що ви можете! – сказав він із кавказьким акцентом і почав нас ганяти.

– Ану, джан, покажи, що умієш! – звертався він до кожного і наказував або стрибати у довжину, або підтягуватись, або присідати. Коли він так уперше звернувся до Бублика – найвищого хлопця в нашому класі, той образився й сердито відповів: «Я не Джана якась! Мене звати Данило!»

– Вибач, Данила-джан! У нас це слово означає шану до того, з ким говориш, – посміхнувся практикант. А ми одразу зрозуміли, яке прізвисько в нього буде. Але про всяк випадок вирішили уточнити.

– Вахтанґу Аванесовичу, а нам теж можна вас так називати? – звернувся я до вчителя, підморгнувши однокласникам.

– Звичайно, якщо це від серця, то мені буде дуже приємно! – дозволив він, і з тієї миті ми всі називали його «Вахтанґ-джан». Коли наша красуня Настя не змогла 20 разів відтиснути прес, Вахтанґ-джан скрушно похитав головою й поцокав язиком.

- Вах-вах, Настя-джан, ти повинен це вміти!
- Я дівчинка!
- Все одно повинен! Дивчинка теж має бути сильним.

Усі, хто чув цю розмову, засміялися, – але згодом ми зрозуміли, що наш Вахтанґ-джан не так давно приїхав до України і ще не вивчив мову до ладу. Потім ми стрибали через козла, якого вчитель називав «кін», бо «джигіт на козел не скаче, тільки на кін!», – хоча такий спортивний снаряд як «кінь» теж є, він вищий і довший за «козла», але ми вирішили не сперечатися з новим вчителем.

– Молодець! – радісно вигукував він, коли бачив вдалий стрибок.

– Вах-вах-вах! – аж плескав спересердя в долоні, коли хтось гепався чи не міг перестрибнути. Та ось він помітив Ойку.

– Чому такий маленький, джан? Не любиш їсти? Мало їсти – мало рости! Як будеш кін стрибати, га?

Ойка тільки пересмикнула плечима, гарно розбіглася й легко перелетіла через козло-коня. Ще й приземлилася напрочуд вдало, наче справжня гімнастка.

– Молодець! Який молодець! Такий маленький, га! – зрадів Вахтанг-джан і звернувся до хлопців, вказуючи на Ойку – Як звут джигіт?

– Це ж Ойка!

– Ойка-джан, рости великий, інститут фізкультури вступай, ти молодець, га! – і вчитель на radoшах згріб Ойку й підкинув угору, зловив і обережно опустив на підлогу. Ми навіть отямитись не встигли, так швидко він це зробив. Ойка здивовано глянула на вчителя і про всяк випадок відступила на крок.

– Вахтанг-джан, у нас це не заведено, – сказала вона. Вчитель закліпав очима й вибачився – певно, зрозумів, що захопився. Тієї ж миті продзеленчав шкільний дзвоник і ми побігли перевдягатися.

І ось тут сталося непередбачуване. Я з хлопцями побіг у свою роздягальню, а Ойка з дівчатами – у свою. Ніби нічого дивного чи незвичного. Але це ми звикли до маленької Ойки з короткою зачіскою, і всі старі вчителі у школі знали нашого вундеркінда. А Вахтанг-джан був новенький і щиро вирішив що Ойка-джан – хлопчик. (А що ім'я в нього «Ойка» –

то хто ж тих українців розбере? Миколка – хлоп'яче ім'я, чому Ойка не може бути). І ось уявіть! Вахтанг Аванесович бачить, як хлопчик Ойка-джан спокійно біжить перевдягатися до дівчат. Такого неподобства благородне серце Вахтанга-джан витримати не могло.

– Ага! – заволав він. – А це у вас прийнято?!

І з цими словами вчитель-практикант кинувся до дівчачої переодягальні, схопив Ойку за руку і витяг назад до спортзалу. Дівчата зачинили дикий вереск, хлопці хто без футболки, хто без штанів висипали зі своєї переодягальні й побачили цю картину. Червоний від сорому, що зайшов до дівчат, студент грізно навис над Ойкою, яка дивилася на нього, нічого не розуміючи.

– Що трапилося? Що тут таке? – загукали ми.

– Ойка, ти чому пішов до дівчат?! Я тебе питаю, га?! – вичитував Ойку вчитель. – Сором, сором тобі!

– Ви що, здуріли, який сором?! За що! – зірвалася на крик Ойка. – У мене синець на руці буде!

– Ойка-джан, неси щоденник, буду твій тато кликати! Так пагано себе поводиш!

– Чого ви на неї кричите? За що батьків викликати! – хлопці горою стали на захист Ойки, тут і дівчата нарешті вибігли з роздягальні.

– Вахтанг-джан, чого ви на нашу Ойку напали? Що вона вам зробила?

– Яка «вона»?! Де ВОНА?! Він – це ВОНА?!

І тут усі зрозуміли, що Вахтанг-джан вирішив, буцімто Ойка – найменший у нашому класі ХЛОПЧИК. Ми реготали мало не до сліз, а присоромлений учитель, зрештою, теж сміявся разом з нами, приказуючи: «Ойка-джан, джигіт – вона!» – і від цього сміючись іще голосніше. Через цю пригоду ми трохи запізналися на англійську, але ніхто особливо не засмутився.

Але чого я все про Ойку та про Ойку? Ніби все цікаве відбувається лише з нею... І взагалі, мені набридло, що і батьки, й дідусь не розпитують, як раніше: «Лишку, як у тебе справи у школі?», а тільки про неї все: «Ну, що там ваш вундеркінд утнула цього разу?». І якщо з Ойкою ніякої пригоди не трапилося, то спитати про мене взагалі забувають! Ніби після появи Ойки весь світ почав крутитися винятково довкола

неї! А коли я кажу батькам, що мені вже допекли оті розповіді про Ойку, вони одказують, що я – Я! – РЕВНУЮ до неї. Тільки це ж неправда, я не ревную, бо Ойка – моя подружка. Але ж подружка, а не пуп Землі! Он Бублик – теж мій товариш, та про нього чомусь ніхто не розпитує.

Отож, протягом цієї осені зі мною теж відбувалися неабиякі пригоди.

РОЗДІЛ 16.

ЦВИНТАР ТАЛАНТІВ

Коли мій дід Петро приїздить до нас на юніциклі, баба Галя, та що живе під нами, завжди приказує: «Ой, Петре Івановичу, у вашому серці помер великий артист цирку!»

– І кіно! – підморгує їй мій дід. Це в них такий стандартний жарт, ніби пароль та відповідь.

Ха, ви таке чули? У моєму дідові «помер артист цирку»! Якби ви тільки знали, скільки в мені талантів полягло! А от я!..

Може, слава Ойки й не давала мені жити (у цьому переконана моя мама), а може, просто настав час визначатись у житті (а так думаємо ми з татом). Та однієї осінньої днини мені страшенно закортіло стати поетом. І не просто віршомазом, а Поетом – саме так, з великої літери. Ну, таким, щоб дуже знаменитим – щоб потім діти у школі вчили, а вчителі говорили тремтливими голосами: «Цим геніальним віршем Гриць Каламарчик хотів сказати...» – і далі щось таке величне й значуще! А потім щось про складну долю, як батьки не розуміли благородного

покликання юного таланту... Але все ж бажано, щоб доля була не дуже складна і не надто трагічна. Так, щоб Ойка з придигом розповідала своїм онукам: «А ви знаєте, я знайома з Грицем Каламарчиком особисто! Так, цей блискучий поет вважає мене своїм другом!». Га? Хто такий Гриць Каламарчик? Та це ж я! Невже ви не знаєте прізвища найгеніальнішого поета сучасності? Або навіть усіх часів і народів?

Як на мене цілком пристойна мета...

Так ось, коли ця мрія мене осяяла, я ходив мов сам не свій. Треба було негайно почати писати свої геніальні вірші. Але як?

– Лишку, чого ти валандаєшся без діла? – втрутилася мама у потік моїх думок. – Швендяєш по квартирі, хоч би сміття виніс, чи що.

– Мамо, не заважайте! Я пишу вірші!

Мама аж сіла з несподіванки. Бо я ще ніколи не звертався до неї так піднесено й на ви. Але ж потім, коли я стану знаменитим, учені писатимуть мою біографію. Хіба можна, щоб там було: «Григорій писав вірші, виносячи сміття»? Усе моє життя віднині має стати взірцевою біографією генія.

– Це вам у школі задали? То й де ж ті вірші? Почитай – може, помилок наробив, я повиправляю! – питання й пропозиції посипалися з мами як горох. Ну, яка школа, які помилки?! Хіба такі речі можна вставляти у біографію?

– Мамо! Я творю, розумієте? Не треба нічого виправляти!

– А де ж ти пишеш, у зошиті чи в чому? – голос мами зробився жалісним, а погляд підозрілим. Вона не вірить! Вона сумнівається в моєму таланті! Ось він, трагізм життя: «конфлікт у родині, невизнання найріднішими – все це спонукало поета шукати прихистку в царині високої поезії»!

– Синку, ти мене чуєш? Де твої віршики, я можу глянути? Обіцяю нічого не виправляти, лише на помилки вкажу, якщо вони є!

А й справді, де? Я так захопився мріями, що й забув власне про писання віршів!

– Зажди, скоро дізнаєшся! – гукнув я і побіг у кімнату, сів за комп'ютер і увімкнув... гру. І аж хвилин за двадцять, коли тато зазирнув до мене: «Привіт! Ну, як тут наш поет? Скоро видаватимеш збірку?» – лише тоді я згадав, навіщо увімкнув компа! Відкрив новий документ. Півгодини!!! – от не брешу,

цілих півгодини, а може, й більше я вибирав шрифт (вірші ж не пишуть абияк, це має бути велично й красиво!). Втомився, плюнув, кинув і вимкнув. Бо хто пише поезію на клавіатурі? Може, якесь казна що й пишуть – але не Високе Слово!

Тоді я дістав зошит в клітинку й почав... ні, нічого я не почав. «Мабуть, клітинки погано впливають на процес віршування, одразу хочеться гратись у морський бій чи малювати танчики», – подумалось мені, і я вирішив узяти зошита в лінійку. Але натхнення все одно не з'явилося. Тоді я зрозумів, що причина – в ручці! Хто ж із великих поетів писав гелевою ручкою?! Ось ви уявляєте Павла Тичину з гелевою ручкою? Я – ні. Взяв кулькову – однак противнюче натхнення не прийшло. «Та ж у часи Кіплінга чи Гребінки їх іще не винайшли!» – майнуло в моїй голові. Я поліз у татову шухлядку й дістав чорнильний самописець – із ним мені точно мало пощастити, але ні... щось було не так. Проклятуще натхнення ніби знущалося: малюнки малювалися, чорнильні ляпки падали, а до віршів діло не йшло. Я змучився, спітнів і, врешті-решт, зголоднів! Але й за вечерею я не мав спокою, бо мати знову причепилася:

- Ну, як у тебе справи із поезією? Про що пишеш?
- Дайте мені поїсти! Ви думаєте, що це просто – взяв і написав? Поезія – це важка праця!

Батьки з подивом презирнулися.

- Ото, я бачу, ти напрацювався – другу тарілку голубців наминаєш, – спробував пожартувати тато. І вони з мамою засміялися. Але мені було не до сміху.

- «Ха-ха-ха!» – передражнив їх. – Я про високе, а вам усе жартики! Уже й шматком голубця рідній дитині докоряєте!

Я тримався як міг, але мені так прикро зробилося, так жаль себе стало... Уявив, як іду я голодний та босий у зиму й холод, і ніч, і вовки виють, а я сам-саміський на всьому світі, бо батьки пожаліли мені голубців. І сльози самі покотилися мені з очей...

- Марисю, здається, тут справа серйозна, – тато обійняв мене за плечі, а мама принесла чистих носовичків. – Ану «колися», що в тебе не так із віршами.

- Та все не так! Не пишуться, кляті. Не йде натхнення. Мені потрібні ручка й папір!

– Синку, а може, й не треба... – мама спробувала мене відмовити.

– Ти, ТИ НЕ ВІРИШ У МЕНЕ! – вигукнув я і залився новою порцією сліз.

– Що ти! Я вірю! Але ж у тебе повно ручок і зошитів.

– Ні, ти не розумієш. Мені потрібні особливі ручка й папір, як у справжніх поетів! Бо зі звичайними нічого не виходить!

Зрештою були задіяні всі родинні ресурси. Про трагічні конфлікти з батьками в біографії, щоправда, довелося забути, зате я мав усі умови для творчості!

Мама з реквізиту театру драми та комедії принесла для мене майже справжнісінького подорожнього секретера! Він був трохи поламаний і від абсолютно справжнього відрізнявся тим, що був зроблений не з червоного дерева, чи з чого там їх робили в минулі століття, а з майстерно розфарбованої фанери. Але ж це був спеціальний мобільний столик для письма, з купою шухлядок – обов'язковий «гаджет» кожного видатного письменника. Тато його власноруч полагодив. Дід Петро приніс мені важкого срібного каламаря, куди треба було наливати справжнє чорнило і вмочати перо!

– Ось, Лишку! Передаю тобі нашу родинну реліквію! Саме завдяки цьому каламарю ми вже понад 300 років маємо прізвище Каламарчиків! Колись із далекого походу привіз його наш пращур козак Голопуцько. Був той козак тяжко поранений і непридатний більше до військової справи. Але був він тямущим, знався на письмі, й так припав йому до серця цей каламар, що став він із того часу полковим писарем. А що вже любив похвалитися каламарем: «Бачте, який гарний маю каламарчик?» – то й стали ми з того часу прозиватися вже не Голопуцьками, а Каламарчиками.

– Ой, але ж мені потрібне гусяче перо! Щоб умочати в каламар!

– Та підійде й звичайне, металеве, – намагалася мене переконати мама.

– Ні, ви не розумієте, все має бути ідеально, бо інакше натхнення не приходить, я вже знаю!

Минуло кілька днів, і одного вечора до нас прийшла Ойка. Ну, так, вона теж є в цій історії, але лише як одна з дійових осіб – не головна, ось так! І взагалі, вона часто заходить до мене, хіба про кожний раз треба розповідати як про подію

світового значення? Так ось, прийшла Ойка і ... маю сказати, що вона зробила мені класного подарунка!

– Тримай, – сказала вона. – Ми були з батьками на страусячій фермі й купили собі на згадку. Але тобі воно, мабуть, більше потрібне.

І простягла мені величезне, красивенне страусяче перо! Я бачив, що такими пишуть королі й усілякі маркизи у фільмах. Лишалося знайти спеціальний папір, і тут допомога прийшла несподівано – від Фані Марківни. Якось угледівши з балкону, як я повертаюсь додому зі школи, вона погукала, щоб я на хвилю піднявся до неї. А коли я забіг і спитав, чого вона хотіла, – кумедна бабця-«Мальвіна» з бузковим волоссям простягла мені пакуночок, перев'язаний рожевою стрічкою.

– Григорію, це вам! – звернулася вона як завжди дуже урочисто. – Я чула, що ви обрали письменницьку стежку. Зичу вам успіху на цьому шляху.

– Дякую, але що це? – потрусив я пакунком.

– О, це папір для листування. У часи моєї юності ми любили писати листи на папері високої якості. І цей моя мати замовляла аж із Відня!

– Оце круто! – вихопилося в мене. Фаня Марківна поморщила свого грандіозного носа. – Ой, вибачте, я ще не звик, що я письменник і маю висловлюватися... вилловлююся... , вивасюловити...сь – і тут я залився червоною фарбою, бо забув, як вимовити те слово!

– Нічого, юний друже, ви ще всього навчитесь! – Фаня Марківна поплескала мене по плечі.

Тож у мене був весь набір ідеальних речей для творення геніальної поезії. Час було братися до роботи! Я прибіг додому, розклав секретера, папір, налив у каламар чорнило, вмочив перо... Але ані краплі чорнила на кінчику не лишилося! Вмочив ще раз – знову те саме! Я тицяв і тицяв пером у каламар, а воно вперто не набирало чорнила, натомість рука в мене вже втомилася так, що аж пальці тремтіли. Бо це тільки здається, що пером легко писати, – а ти втримай у пальцях тоненьку, але в метр завдовжки ручку! Я мало не розплакався з розпачу – добре, що ніхто не бачив, себто в біографію цей прикрий момент не увійде.

Потім прийшла мама і пояснила, що пір'я для письма треба або «чинити» – для цього є перочинні ножики, або

вдягати на кінчик металеве – тоді перо слугує як красивий писачок. Я боявся, що ми можемо випадково неправильно «зачинити» перо й зіпсувати, тому вибрав другий варіант.

Але тут виникла нова проблема – виявилося, що я не вмію писати! Тобто писати я, звісно ж, умію! Але не вмію цього робити пером. Після того, як я зіпсував ляпками два цінні аркуші від Фані Марківни, мама запропонувала тренуватися на звичайному папері для малювання. Що ж, результат – «мінус» 2 альбоми, «мінус» тремтіння в пальцях і біль у напруженій спині, «плюс» – у тренувальному підписі «Гриць Каламарчик» брудна ляпка змістилася із початку аж на кінець другого слова. Але жодна муза поезії (ні Каліопа, ні Евтерпа – так, я вивчив їхні імена!) нахабно не приходила! До того ж дід, побачивши страусяче перо, пояснив, що всілякі красивості в кіно – вигадка й маячня, бо великим пером писати незручно, виявляється, що насправді усі пера обрізали майже по такій само довжині, яку мають сучасні ручки!

– Мамо, я знаю! Мені потрібно надихнутися природою. Як Іван Франко! Він написав цілу збірку «Зів'яле листя», то й

мені теж потрібне листя. Жмуток перший, жмуток другий... Я вдихатиму аромат – і муза прийде до мене!

Чи то вогонь високої поезії так палав у моїх очах, чи мама вирішила, що в мене вже остаточно дах їде, – але вона скрушно зітхнула, взула резинові чоботи й пішла у дощ, збирати для мене зів'яле листя. Вона принесла цілий оберемок, і ми з татом прасували кожен листочок, щоб вони красиво стирчали й не скручувались у рурочки. Усі вази й навіть трилітрові банки були напхані листям.

Уся квартира пропахла натхненням, але вірші все не писалися. Я читав Вінграновського й Олеся, Сосюру і Йогансена, в моїй голові вже переплуталися Коробчук з Горобчуком і Малкович із Фальковичем. Я знав стільки поезій і стільки поетів, що мене відправили на міський, а згодом і на всеукраїнський конкурс, де я здобув перше місце серед читців, – але свої вірші так і не приходили.

Осінь добігала кінця. Була остання неділя листопаду. Я дивився, як вітер зриває з дерев останнє листя, і тут мені саянула думка. Я зважився на ще одну спробу. Виніс банки й вази з листям на балкон, туди ж витяг секретер, розчахнув

усі вікна, поставив поруч себе підсвічник у формі маяка, що його тато подарував мені, – й відчув, що ось воно, натхнення!

Рядки вже почали роїтися в голові, але було холодно й довелося йти вдягати куртку, бо я змерз як цуцик. Вітер весь час то задмухував свічку, то намагався вкрасти аркуш. А коли я зміг більш-менш зручно його притиснути ліктем, вітер зірвав краплю чорнила з пера і поставив на папері величезну ляпку. Я із жалем встромив перо в каламар, але вітер підхопив його (перо, звісно, а не важкого каламаря), закрутив і поніс кудись у дощове небо...

Так я не став геніальним поетом. Що ж, я зробив усе, що міг... Але ж не лише поетами пишаються країни й народи. У мені почали зріти нові ідеї.

РОЗДІЛ 17.

НЕ ВСЕ ТЕ ЗОЛОТО, ЩО БЛИЩИТЬ

Оце ви прочитали й думаєте: тю, та який у нього талант? Де ж вірші?! Тобто не вірите, що я поет. Але зрозумійте, що поезія – це стан душі, так в усіх книжках пишуть. Бо кожен зуміє заримувати «нічка-свічка», «кров-любов», «Україна-калина». А хочеться чогось незвичного – такого, щоб раніше не було, а ти перший вигадав. І хай не в поезії, а в чомусь іще.

Ось, наприклад, у першому класі вчителька нас запитала: «Ким ви хочете бути, коли станете дорослими?» Дівчатка майже всі хотіли бути балеринами чи грати в кіно. Хлопці – або програмістами, або банкірами. А я сказав, що хочу бути... асенізатором. Це я тепер знаю, що це слово пишеться з літери «А» і що воно означає. А тоді я сказав: «ОСІНІЗАТОРОМ!» – і однокласники подивились на мене з повагою, бо їм така професія була незнайома, але звучало героїчно. Вчителька ж чомусь раптом почервоніла і запитала.

– Грицю, а чому? Невже немає інших професій, вартих твоєї уваги?

– Є, але це ж класно – «осіняти» щось, надихати, благословляти, – я намагався пояснити, як я розумію свої майбутні обов'язки, але наша класна керівниця швиденько мені подякувала й продовжила розпитувати інших.

А ввечері того дня моя мрія була ганебно сплюндрована й розбита. Бо вчителька потелефонувала батькам, вони довго хихотіли на кухні, а потім тато розкрив мені жорстоку правду.

– Лишку, твоя вчителька каже, що ти хочеш бути асе-нізатором? – тато говорив ніби серйозно, але голос у нього дрижав так само, як тоді, коли він задумує якийсь жарт. Це видалося мені підозрілим.

– Так, хочу, – відповів я.

– Уфф, малий, я зрозумів твої асоціації і хочу пояснити...

– Мої що? – цього слова я теж іще не знав. Ото вже й справді був малий, зараз навіть смішно згадувати.

– Е.., асоціації – це коли ти чуєш слово, а воно тобі щось нагадує – інше слово, якийсь випадок: чи бачиш картину, чи

унюхав щось... – тато докладав чималих зусиль, щоб пояснити, але я все одно ще не розумів, до чого він веде.

– Так ось, ти думаєш, що асенізатор щось «осіняє». Ніби це така творча професія, еге ж?

– Думаю, що творча. А що це не так? – мені аж у носі засвербіло від якогось поганого передчуття.

– Синку, я зараз тебе, мабуть, засмучу, але тобі варто знати, що асенізатор – це людина, яка чистить вигрібні ями.

– Я-які ями? – я намагався бути спокійним, та всередині мене виникло таке погане відчуття, наче повітряна кулька лопається.

– Вигрібні ями – тобто вбиральні, туалети, каналізацію.

– Ні!

– Ти не хвилюйся, я теж у дитинстві думав, що «золотар» – той, хто із золотом працює, а виявилось, що це ті самі асенізатори. Уявляєш? Їх в Україні золотарями звали завжди! – тато прагнув мене розважити. – І що ти на це скажеш?

– Не все те золото, що блищить! – процідив я крізь зуби.

Потім, за вечерею, мама сказала, що це в мене, напевно, спадкове – і вони з татом сміялися. А мені було дуже сумно,

бо я щойно поховав мрію стати Оснізатором...

І тоді я вирішив стати співаком. Тут уже ніяких підводних каменів немає. Вивчив слова пісні – і співай, якщо голос є. А голос у мене, «як Єрихонська труба» – це так дід Петро каже. Голосистий я вдався у своїх батьків. Тато колись навіть співав у хорі імені Верьовки – цей український хор ушлявлений на весь світ! І мій татко їздив по різних країнах з гастролями ще у шкільні роки. А потім у нього «переламався» голос – не знаю, як це, бо більше людей із переламаним голосом я не зустрічав. Руку Бублик ламав, мама ламала пальця на нозі. А ось із голосом така халепа лише в тата й трапилась – і головне, що на голос ані гіпсу, ані тугої пов'язки не накладеш! Так і залишився тато з «переломом». І з того часу він уже не так гучно співає, але все одно красиво. А мама вчилася грати на акордеоні в музичній школі імені Лисенка, яка теж відома на всю Україну, – і співати вона теж у тій школі навчилася.

Декілька разів за літо мої батьки влаштовують музичні вечори. Виходять у двір, сідають за столиком біля дитячого майданчика, тато подає мамі акордеон – і вони починають концерт.

Співають народних пісень і старовинних романсів. Сусіди тоді прочиняють вікна, а дехто виходить у двір, щоб ближче послухати, замовити якусь особливу пісню чи навіть підспівати.

Підспівувати найдужче любить баба Галя з другого поверху. Причому часто робить це просто з вікна – як заверещить, як заверещить! Так високо, що в мене іноді аж у вухах дзвеніти починає. Вона це називає «підводити». Добре, що довго протриматися на тому ультразвуку вона не може – закашлюється і починає бурчати, що вже стара, а ось колись її в селі за п'ять кілометрів було чути, аж на іншому кутку. Я їй одного разу комплімент сказав: «Галино Петрівно, вам би сиреною працювати!» – а вона чогось образилася.

Ну, і я люблю співати, але соромлюсь при всіх. Та вже якщо вирішив стати співаком – «треба долати свої комплекси», як каже мій тато, коли я чогось не хочу робити. І я почав долати. Приходив зі школи, й поки батьки на роботі, починав тренування: вмикав гучно музику і намагався підспівувати ще гучніше.

– «Чер-вону ру-ту-у» – співала у записі Софія Ротару, а я намагався її перекричати, – «НЕ ШУ-КА-АЙ ВЕ-ЧО-РА-А-А-

МИ! ТИ У МЕ-Е-Е-НЕ Є-ДИ-И-НА! ТІЛЬ-КИ ТИ-И-И! ПО-О-ВІ-І-РРР!»

А за декілька днів мама спитала, чи все зі мною гаразд і чи не трапилося чогось поганого у школі. Уявляєте, їй Га-лина Петрівна пожалілася, що я кожного дня, повернувшись зі школи, дуже голосно плачу, скиглю й підвиваю; а щоб ніхто моїх волян і горя не чув – умикаю музику дуже гучно? Отакої, я – ридаю, а не співаю. А вона тоді що? Передражнює пожежну машину?

Але це я тільки подумав, та нічого не зміг відповісти, бо за ці дні... захрип. І як ті співаки співають – це ж каторжна робота! Так можна й справді голос зламати! Тож я почав репетирувати трохи обережніше. І невдовзі добряче натренувався – повиучував більшість пісень із репертуару батьків і більш сучасних. Нарешті настав той день, коли я зважився винести свій голос на публіку. Це було вдома, до нас прийшли гості – татові друзі-яхтсмени з маленьким хлопчиком, який щойно навчився ходити. Як завжди, слово до слова – дійшло й до пісень.

– Гиля, гиля, сірі гуси! – почала високим голосом мама.

– Гиля, гуси, до води! – низьким голосом підхопив тато.
– Засватали дівчиноньку, плаче козак молодий! – заспівали вони разом, і гості теж підключилися. Тут я й відчув, що ось він – мій зоряний час!

– ЗАСВАТА-А-ЛИ-И! ДІВЧИНО-О-НЬКУ! – додав свій сильний голос я, але тато приклав пальця до вуст. Я не зрозумів, що йому не сподобалося, набрав ще більше повітря і повів приспів далі – ПЛАЧЕ! КО-О-ЗА-К! МО-ЛО-ДИЙ!

– Лишку, трохи тихше! – прошепотіла мені мама у паузі між куплетами. Я трохи притишив голос. – Не плач! Не плач! Ко-за-чень-КУ! Не плач! СЕР-ЦЕ! Не жу-РИСЬ!

На цих словах тато схопив мене, притяг до себе і зашепотів у вухо: «Тихше! Не верещи, наче поросся, в якого живіт болить! Слухай мелодію»

– А як ся-а-ду! На по-са-а-гу! – зовсім тихо почав підспівувати я. Але тато знову мене смикнув.

– Лишку, ти не туди ведеш! Ну послухай, як маленький Степанко підспівує – чуєш? Він малесенький, а як правильно мотив веде!

– Та що він веде? Тату, це ж я співаю!

– Лишку, ти кричиш, а він мелодію веде.

І тут я все зрозумів! Батьки просто не вірили у мій талант. Бо я співав найголосніше! Я всі слова вивчив! А вони! ВОНИ поставили мені у приклад того малого Степана, який і говорити ще не вміє! Та ж він жодного слова з пісні не знає! Хіба це справедливо?!

Пізніше, коли я підріс трохи, то зрозумів, що краса пісні не в тому, щоб заспівати найгучніше, а в тому, щоб правильно триматися мелодії. І тепер, коли я підспівую, мама й тато хвалять мене. Але бажання великої сцени чогось не повертається. Отак я не став співаком.

РОЗДІЛ 18.

«МОЯ МАТИ ДОБРЕ СЕРЦЕ МАЮТЬ,
А МІЙ ТАТО МАЮТЬ... МОТОЦИКЛ!»

Поробивши домашку, ми з Ойкою валялися в неї на підлозі й дочитували вголос «Повість про Ходжу Насреддіна» – хитруна, дотепника й порушника спокою. Книжка просто неймовірна і дуже смішна, тому час від часу ми були змушені перепочивати від реготу.

– О, дорогоцінний Алмазе мого серця, чи не прочитаєш ти наступний розділ! – передражняючи героїв книжки, звернувся я до Ойки.

– Та ні, любий Борщику душі моєї, почитай ти – у тебе виходить наче в актора з авдіокнижки! – Ойка вміє підлещуватися.

– Агов, смачні Чебуреки мого шлунка! Допоможіть, бо скоро вечеряти – а нічим! – Ойчин тато зазирнув до кімнати, демонструючи торби з супермаркету. Певно, він дійсно

потребував нашої допомоги, якщо зважився на таку довгу промову.

Довелося нам перервати компліменти й читання і зайнятися куховарством. Я взявся чистити й кришити цибулю, бо Ойка плаче, а я знаю секрет: треба ножа часто мочити водою, саме ножа, а не цибулину – і тоді очі майже зовсім не пече, хіба якщо цибуля трапиться ну дуууже люта. Ойка чистила картоплю, а дядько Мар'ян – рибу.

– Туки-тук! А хто-хто в рукавичці живе? – пролунало з коридору, то повернулася з роботи тітка Женя. – Зайчики-вуханчики, візьміть у мене торби, бо я з ними не роздягнуся!

Ми з Ойкою вилетіли у передпокій, щоб узяти два величезні пакунки.

– Мамцю, а навіщо стільки? Тато вже купив продукти, – поцікавилась Ойка.

– Бо в одній забудькуватой дівчинки у ці вихідні день народження, – всміхнулася тітка Женя і, стрибаючи на одній нозі, заходила розстібати чобіт на іншій. Аж тут задзеленчав домофон.

– Дивно, ми когось чекаємо? – запитала Ойчина мама й натиснула на гучномовець, бо ще продовжувала роззуватись. – Доброго вечора, хто там?

– А Ойка вийде? – почувся трохи захриплий хлоп'ячий голос.

– По-перше, добрий вечір! А по-друге, я запитала «хто там»?

– Добрий! Це, е... Кала... тобто Віктор.

Тітка Женя з подивом глянула на Ойку і махнула рукою з чоботом – мовляв, поясни, що за «Калавіктор»!

– Ну, це той, що мене провів був якось.

Я спробував допомогти.

– Калапух – це місцевий го-ой! (це Ойка дала мені копняка), він хулі-ой! Та я хотів сказати старшо... (Ойка дуже виразно глянула на мене) ...класник, авторитетний такий.

– Угу, – зробила якийсь висновок Ойчина мама і розвернулася до домофона. – Ні, вже темно і мороз на вулиці. Сьогодні вона не вийде.

І тут домофон заспівав! Пісню Свирида Голохвостого з комедії «За двома зайцями»:

– «Моя мати добре серце мають, а мій тато мають... мотоцикл! І вони мене не зобижають, бо я в них єдиний шикарний син!»

Звісно, що не сам домофон – як він заспіває? Це ж не радіо. Заспівав Калапук на вулиці. Ми так і остовпіли: тітка Женя з чоботом у руці, а ми з Ойкою – з торбами.

– Дотепно, – прошепотіла Ойчина мама і показала «класно». – Про мотоцикл – просто в яблучко! – і голосно звернулася до мікрофона. – Дуже мило з вашого боку, проте на вулиці мороз!

– «В небі канарєєчка літає і співає прямо в горизонт!» – відповів наступним куплетом домофон і додав уже прозою – Так уже ж весна!

– Шановний співаче, ану зайдіть до нас, поговоримо. Може, під вашу особисту відповідальність і дозволимо, – винесла вердикт тітка Женя.

У нас з Ойкою відвисли щелепи і мало очі на лоба не повилазили від подиву.

– Щось не так? – запитала Ойчина мама. – І цеє, чого ви стовбичите тут з продуктами? Усе в холодильник, негайно!

Сама ж вона швиденько зняла верхній одяг і також забігла до кухні.

– Мар'янчику, привіт! За Ойкою зараз зайде старшокласник, ти повинен справити на нього враження!

Дядько Мар'ян лише зітхнув, а мені стало трохи образливо. Бо чомусь, коли я приходжу, ніхто не намагається справити на мене враження. А тут на якогось Калапуха! Але тітка Женя ніби прочитала мої думки.

– Лишку! Ти – Ойчин захисник, бо ми ж не підемо з вами. Так що ти – головний. Хоча ми й навісимо цю роль на вашого авторитета, проте йому роль, а тобі – життя. Я можу тобі довірити це?

Оце так відповідальність! Я лише кивнув. Ух, і як я міг сумніватись у цих людях? А у двері вже дзвонив Вітько.

– Привіт! – промовив він і чомусь почервонів.

– Привіт ще раз, – сказала тітка Женя, яка виявилася нижчою за гостя. – Я мама Женя. Ойку й Лишка ти, мабуть, знаєш, а це – тато Мар'ян.

Побачивши Ойчиного тата, Калапук чомусь укритися біло-рожевими плямами і швидко-швидко закліпав очима.

Ми з Ойкою з подивом озирнулися на тата – і тут у нас вдру-ге за останні десять хвилин відпали щелепи. Уявіть собі кре-мезного байкера у майці з черепами, з татуюваннями на ру-ках, з волоссям, зібраним у хвіст, і бородою, заплетеною у дві косички. Уявили? А тепер вдягніть на нього мережаний фартушок, який ледь прикриває живіт, і величезні пухнасті капці типу «лапи тигрика». Теж уявили? І на завершення за-ляпайте той мережаний фартушок кров'ю і риб'ячою лускою, а в руці у нього уявіть величезного закривавленого кухар-ського ножа! І ось цього ножа дядько Мар'ян простягнув Вітькові, щоб привітатись.

Як би ви себе почували, уздрівши таке?

До Ойчиного тата, мабуть, теж щось дійшло, бо він пе-реклав ножа в ліву руку, праву витер об фартух, лишаючи брудний слід, і простягнув її Вітькові.

– Здоров!

Калапух голосно втяг носом повітря і мужньо потис руку.

– Твій експромт з мотоциклом був дуже вдалий! – по-хвалила Калапуха тітка Женя.

– А звідки ви знаєте про мотоцикл? – здивувався Вітьок, бо що таке «експромт», не мав жодної гадки.

– А... Ну... Я мала на увазі, що ти дотепно змінив слова у пісні «а мій тато мають магазин» на «мотоцикл»...

– Он Ви про що. Ну, так.

Зрештою, Ойку відпустили під Калапухову відповідальність і мій нагляд. Якби на місці моєї подружки була наша класна красуня Настя, напевно, трапився б скандал – мовляв, «я доросла й самостійна, не хочу, щоб за мною наглядали! Тупу-тупу ногами» і все таке. Але Ойка – геть з іншого тіста, їй просто приємна така увага з боку друзів і батьків.

Ой, геть забув сказати навіщо ж Ойка знадобилася Калапухові! Щойно ми вийшли на засніжений двір, Вітьок звернувся до неї.

– Слухай, ти казала, що розбираєшся в мотоциклах.

– Розбираюся.

– Ми тут з пацанами в складчину купили один байк на трьох, а той хлопець, котрий продав, обіцяв усе розказати-показати, та поїхав на лижі кудись. А серед нас механіків нема. То, може, ти мені все поясниш, а я нашим?

– Так, а що там пояснювати? – здивувався вже я. Хіба не смішно – майже дорослі хлопці просять дівчисько розказати, що і як у них з мотоциклом?!

– Ну, він там весь у маслі, замотаний целофаном, акумулятор знятий, – коротше, треба правильно все зробити, бо ще зіпсуємо... Що тут не ясно?

– Без проблем, тільки погукай своїх хлопців. Бо я тобі розкажу, ти – їм, і буде як зіпсований телефон: хтось із вас щось наплутає, а я буду крайня.

Вочевидь Калапук не розраховував на такий розвиток подій. Йому хотілося постати знавцем перед друзями, а не здоровилом, який слухає поради малої школярки.

– Ну, хоч подивися спочатку. Може, ти й сама нічого там не розбереш! – вирішив схитрувати він. Але Ойку не так просто було обвести круг пальця.

– Що ж, глянемо!

У напівтемному холодному гаражі ми побачили симпатичний мотоцикл, доволі важкий на вигляд. Ойка обійшла його кругом, помацала колеса, попросила Калапуха відкрити кришку бензобака і навіть понюхала. Потім присіла,

зазирнула кудись у «нутрощі», провела там пальцем і задоволено пхикнула.

– Де зараз акумулятор? – із повним розумінням справи запитала вона.

– Та он, у кутку на картонці стоїть!

– Забери додому і заряди.

– Ну, а про мотоцикл що скажеш?

– Скажу, коли всіх нових «господарів» збереш. А зараз... Щоб ти в мені не сумнівався, кажу: це китаєць «Zongshen» 250 GS, не новий і важкуватий. На спідометрі – брехня, ніколи він 150 кілометрів на годину по трасі не дасть. А що старий – то, мабуть, і сотню не потягне, хоч тут не певна. Законсервований непогано, але резина геть лиса – любив ваш попередник повикаблучуватися. Бензин треба буде злити, бо пожалів хорошого, а за зиму якість ще впала. Про октанове число щось чув? І присадок стопудово не додавав. Ну, далі вже всім розкажу. Щоб не повторювати двічі.

– Гаразд, – скрушно погодився Калапук. Було видно, що він хоч і розуміє краще за мене, але все одно, більшість сказаного Ойкою і для нього абракадабра.

Вітько поплентався нас провести. І все намагався з'ясувати, чи мотоцикл у доброму стані, чи багато з ним іще роботи. Зрештою Ойка не витримала.

- Скільки тобі років? – гаркнула вона.
- П'ятнадцять... скоро буде.
- А права дають із шістнадцяти! Чи ти без прав їздити збираєшся?!

- Ну... як пасажир і щоб повчитися.
- А комусь із твоїх друзів шістнадцять уже є? Хтось права має? – тут уже і я трохи злякався за цих хлопців, що придбали в складчину цей бувалий «Зонгшен», це ж скільки треба було грошей зібрати. Хоча, може, й не варто піклуватися про хуліганів і гопників?

- Петрусеві у травні виповниться, а Геші – у серпні.
- То хай за місяць до дня народження йдуть на курси – будуть права офіційні. І самі розберуться, що та як, і тебе навчать.

Ото не люблю, коли Ойка починає говорити як вчителька. Ніби все правильно, але так противно, так і хочеться дати щигля, щоб не задавалася, але жодного разу так і не дав, –

подружка ж, діівчинка! Вже біля під'їзду вона зважилася на питання, яке хвилювало й мене.

– Вітьку, а ви ці гроші на мотоцикл... де взяли? – Ойка теж боялася почути у відповідь, що це розбій – відібрані у школярів мобільки й гроші на сніданки. І Калапух зрозумів ці страхи. Звісно, міг би й збрехати... Та, може, він і шибайголова, але не брехун – це вже точно.

– Думаєш, крадені? Та я свою долю через батька назбирав – він мамі аліменти на мене платить, а мені щомісяця теж дає, бо совість гризе, що нас кинув... Отаке я безбатченко. Петруха – він уже три місяці, як фітнес-тренером підробляє. А що? Він здоровий, гнучкий, на карате ходить і на плавання, ну, й качається сам. Йому хлопці зі спортклубу запропонували спробувати. Так що ми не лише мобільки «віджимаємо»... Та жартую! Все в минулому!

– А той, третій – Геша, чи як? – мені стало цікаво, бо я цю трійцю зовсім по-іншому собі уявляв.

– Гешка взагалі крутий – він на маляра-штукатуря вчиться, за цю осінь три євроремнти зі старшими майстрами зробив. Самі запросили, бо талант! – видно було, що Ка-

лапух друзями пишається. – Я наступного року теж у технікум збираюся, на сантехніка, мабуть. Бо такі безрукі чогось трапляються. Я вже й так усе вдома сам роблю – крани міняю, прокладки, вентилі. Унітаз – і той самотужки ставив, нічого складного! Ще тільки батареї не міняв.

– Ну, ви й даєте! – Ойчин захват був щирий, і Калапух це помітив.

– Так що звертайтеся, якщо треба! А мобілку все ж купи, про всяк випадок! – підморгнув він Ойці, а зі мною попросився за руку, як чоловікам і годиться.

РОЗДІЛ 19.

ЯК МИ СТАЛИ ГЕРОЯМИ

У суботу я прийшов до Ойки рано-вранці. Не тоді, звісно, коли Фаня Марківна і Марк Аполлонович улаштували нам черговий мега-стелетрус. Прийшов після сніданку – і побачив Ойку в розпачі. По обіді мало бути свято, і ми збиралися удвох придумати конкурси, якийсь пригодницький квест. Я притяг ігри – настільні й... гм... напідложні – чи як назвати той «твістер», коли всі руками й ногами заплутуються у вузол на кольорових плямах? Коротше, ойчин день народження мав бути суперським.

Але Ойка зустріла мене мало не в сльозах. Виявилось, що її мама зі святковим тортом застрягла в електричці, яка вже три години стоїть у полі десь між Полтавою та Донецьком, а тато мав повернутися з чергового семінару іхтіологів, але теж потрапив у корок десь на під'їздах до міста. Одне слово, ситуація склалася катастрофічна: у Ойки день народження, а на кухні ще й кіт не валявся; гості прийдуть за три години,

а батьків і духу немає. Настрій відповідний до температури на вулиці, тобто -6... І я зрозумів, що треба брати ситуацію в свої руки.

– Ойко, не реви! Йди умийся, ти ж іменинниця – причепурись, і бігом сюди!

Ойка гикнула і щезла у ванній, а я безсоромно заліз у холодильник. А там виявилось стільки всього! Треба було лише докласти трохи фантазії і зусиль. Із першим у мене проблем ніколи не було, а з другим... а чого не зробиш заради друга?

– Я вже тут, – сказала умита, але ще червоноока від сліз Ойка. – У тебе-гик! є ідеї?

– Так, ми влаштуємо справжній Дитячий День Народження! Я зараз збігаю по лаваш, а ти поки що звари десяток яєць і помий огірки, помідори й зелень!

– Гик! Добре, а що будемо робити? Шаурму? Гик? – поцікавилась Ойка.

– Ні, це будуть мексиканські «тако», але не зовсім... Коротше, усім сподобається!

– Гик!

– Так, перш ніж піду, треба гикавки позбутись, – я подивився на Ойку, перевів погляд їй за спину і заволав: – Ой-ой! У тебе чайник горить!

– Гик? – перелякана Ойка озирнулася, зрозуміла, що я її надурив, і накинулася на мене. – Ти що, здурів, Лишко-гик! так лякати! Тобі мало, що, гик!, у мене й так проблем повно, гик!

– Упс, злякати не допомогло, – я відбивався від її кулаків. – Гаразд, тоді водою полікуємо. Та заспокойся ти вже!

Я набрав води у склянку й наказав Ойці зчепити руки за спиною, потім нахилитися вперед, уявити, що вона жирафчик, і намагатися випити воду маленькими ковточками. Вона старанно тягла шию і так голосно сьорбала, що я не втримався і сказав:

– А знаєш, як латиші називають «день народження»?

– У-у, – заперечно похитала вона головою.

А я набрав повітря, щоб не зареготати і випалив:

– Супулсвєткі!

Тієї ж миті Ойка виплюнула на мене фонтан води, я ледве встиг відскочити!

– Ти! Ти!!! Які ще «соплі Свѣтки»?! Ну й жарту в тебе! Я мало не захлинулася! Зовсім клепки нема, так?!

– Допомогло! Ойко! Допомогло! Ти не гикаєш більше! Ну, все, я побіг. А на суахілі «день народження» буде «коза ліва»!

– Звідки ти знаєш?

– Тато навчив – він по всьому світу мотається, і приколи привозить. Бувай! Яйця й овочі, пам'ятаєш?

– Та вже не забуду, лікарю Айболитю!

Я чкурнув до найближчого супермаркету. На вулицях буксували автівки, снігу на проїжджій частині було вже по литки, і він усе падав і падав. У магазині я швиденько згріб усі пакунки тонкого лавашу, прихопив пару кілограмів печива і побіг на касу.

– Ну що, в тебе все готове? – гукнув я від порога.

– Майже.

– Тоді починаємо!

«Тако» класично робляться на кукурудзяних млинцях і з м'ясом, але в лаваші навіть зручніше. Ми все підготували: дрібно накришили солону червону рибу – батьки зробили б

із нею нудні бутерброди! Порізали пластинками огірки й помідори, покришили яйця, дрібно порізали зелень і натерли сир.

– Ойко, давай майонез!

– Так, шеф-кухарю! Ой, – це Ойка зазирнула в холодильник і майонезу там не знайшла. – Доведеться знову бігти в магазин. А вже тільки дві години до гостей залишилося.

– Дякую! Ти у вікно глянь – добрий господар у таку погоду собаку надвір не вижене, а ти мене готова за якимось майонезом у заметіль випхати, ото вже подружка! У мене ніс відморозиться! І будуть у тебе справжні «соплі Свєтки»!

– Тоді вже Грицеві! А що робити? Ну, хочеш, я піду?

– Умикай ноутбук – зараз знайдемо рецепт!

І ми полізли в інтернет.

Рецепт відшукався миттєво – і майонез вдався просто на диво! Лише уявіть: самостійно зробити повну склянку майонезу можна за... одну хвилину! Берете 1 сире куряче яйце, розбиваєте його у глибокий скляний чи пластиковий посуд, додаєте чайну ложку гострої гірчиці, чайну ложку цукру і пів чайної ложки солі, наливаєте склянку рослинної

олії без запаху (на ній написано «рафінована») і 2 столові ложки лимонного соку (вичавлюєте півлимона). І все це збиваєте блендером! І – готово! Смачний, справжній домашній майонез!

– Нічого собі, як це просто! Оце так кльово! Я маму навчу! – Ойка зраділа, однак миттєво засмутилась, згадавши, що мама зараз сидить десь у холодній електричці серед засніженого поля.

– Ну, ну, припини, побач позитив! Ми самі можемо зробити тобі день народження саме такий, як хочемо! Без жодного втручання дорослих!

– А мама?

– У мами є телефон і тортик! Усе, роби тако!

– Та роблю!

І ми запрацювали, як у найкращих ресторанах: я нарізав квадратики лавашу, Ойка змащувала їх майонезом; я розкладав рибу, вона – помідори й зелень; я – огірки та яйця, вона – притрушувала сиром; а відтак я це все загортав у конвертики. «На виході», тобто в результаті ми отримали 50 рибних тако.

– Ми луснемо, – оглядаючи гору на столі, підсумувала Ойка.

– Ха, ми ще десерт зробимо!

– Десерт? Який?

– Найкращі тістечка у світі! «Картопля»!

– Так, шефе! А ми встигнемо? – Ойка була у захваті. До приходу гостей залишалася ціла година.

– Ти й досі в мені сумніваєшся?!

Я вас ще не заморочив своїми рецептами? Терпіть, бо кухар у мені точно не помер, на цвинтарі моїх талантів такого надгробку не буде ніколи! Отже, щоб зробити «картопельку», нам знадобилося печиво (оте, що я купив разом із лавашем). Ми його покришили, усі 2 кіло! Додали туди пів-пачки масла – на бутерброди воно не пішло – отже, можна використати для тістечок (масло ми попередньо розтопили на пательні), 5 столових ложок какао, півлітра молока (хоч за ним бігти не довелося, воно знайшлося в холодильнику)... 2 банки згущеного молока і... ха-ха, батьків не було вдома, бо інакше нам би добряче перепало – 4 столові ложки коньяку (але не більше, бо буде несмачно!) і натерли шкоринку з одного лимона –

це зветься «цедра». Усе це треба було ретельно перемішати, перем'яти і наліпити тістечок. А зверху притрусити какао чи цукровою пудрою. Ми зробили і так, і так.

– Та-ра-та-та! Святковий стіл – накрито! – сказав я, здмухуючи цукрову пудру з Ойчиного чола. – Де гості?

– Будемо чекати!

Ми чекали... Десь за годину почалися дзвінки... Наші однокласники один за одним відмовлялися від запрошення, бо «за вікном лютує завірюха». Я дивився на Ойку, і моє серце стискалося від жалю й образи. Проте трійця відважних все ж знайшлася – це був Бублик, Калапук (хто б подумав, що він погодиться прийти на день народження до малючки) і... тільки уявіть! – наша красуня Настя! Я був так вражений її приходом, що привітався фразою: «Ну, якщо Настя, прийшла, то вже точно козаліва!»

– Я не ліва! Але якщо я зайва, то можу й піти! – Настя почервоніла й схопила своє пальтечко, але Ойка взяла її під руку і заспокоїла.

– Не звертай уваги, це просто «день народження» моєю сухілі!

Проте їсти «тако» й тістечка, запиваючи соками й чаєм, нам швидко набридло. А для командних ігор нас було трохи замало. За вікном сипав сніг, новини повідомляли про багатокілометрові корки у місті та водіїв, які мерзнуть у своїх машинах. І тут мене осяяла ідея.

- А ходімо святкувати на вулицю!
- Ходімо! Тільки як там святкувати? – запитав Калапух і одразу виріс у моїх очах.
- Ми візьмемо тістечка й «тако», поскладаємо у рюкзаки, наберемо в термоси чаю і будемо пригощати водіїв!
- Точно, купимо пластикові чарочки для чаю й підемо вітати усіх із твоїм днем народження! – Настя теж підтримала.
- Ви... ви всі підете зі мною? – Ойка не могла повірити.
- Звісно, підемо! Ха! Ойко, та як можна пропустити таку класну пригоду! – приєднався Бублик.

Ми взялися усе пакувати, а я збігав додому по два додаткові термоси. І мама підкинула мені ще одну ідею – взяти наші бігові лижі. У Ойки, просто як на диво, теж знайшлися бігові (згодом ми з'ясували, що наші татусі у школі були одвічними суперниками на лижних змаганнях, тому обидва

привчили свої родини ходити на лижах) – і це стало ще одним доленосним знаком!

Ми з Ойкою у лижних костюмах ішли першими й прокладали лижню, а за нами смішно човгала група з наплічниками. Настя, Данило Бублик і Вітьок Калапух. Настя у своїх зелених штанцях і помаранчевому пальті з гостроверхим каптуром була викапана морквинка, тільки «догори дригом». Ми підходили до найбільш засніжених автівок та фур, стукали у вікна і пропонували смаколики. Водії дивувалися, недовіриливо супились. Але Ойка посміхалася до кожного і пояснювала, що в неї сьогодні день народження. Злі й утомлені від заторів і негоди люди починали посміхатись у відповідь і бажали Ойці... ой, чого вони їй тільки не бажали – і нам разом із нею!

Одне слово, це був найбільш неймовірний день народження. Коли в нас закінчилися чай і тістечка, ми дізналися, що деякі заправки наливають чай безкоштовно, – тож наповнили в них термоси, взяли печиво і знову пішли тішити людей.

Уявіть собі, яке було наше здивування, коли наступного дня в усіх новинах міста згадували про дітей, які святкували

день народження разом із водіями, що стояли в корках. Ім'я
Ойки лунало з усіх телевізорів!

Ну... отак ми стали героями! Хоча просто святкували
Ойчин день народження!

КІНЕЦЬ

ПІСЛЯМОВА, ПІСЛЯСЛОВО, СЛОВО АВТОРА, АВТОРУ. КОРОТШЕ, МОЄ СЛОВО!

Ви гадаєте, що прочитали і все – кінець? А дарма! Ви ж знаєте, що я упертий, про таланти мої пам'ятаєте? Як взявся писати, то поки всі історії не спишу, не зупинюся. Та й історій тих щодня більшає, маємо ми з Ойкою вдачу до пригод або хист. Щойно оце все написав, руки тремтять з напруги. Гадаю собі: «Упорався, нарешті канікули – відпочити можна!», а доля всевладна каже: «Дзуськи!».

То я трохи розігнуся від клавіатури, хоч пару днів на велосипеді поганяю, щоб думки розвіялись і наступні пригоди розкажу. Бо тут таке днями трапилось... Як би то так м'яко натякнути? Тільки по-секрету: я вам розкажу, як потрапити в халепу, справжнісіньку! А зараз т-с-с! Нікому ані чичирк!

Щиро ваш,

Гриць Каламарчик (для друзів просто Лишко)

ПРО ПРОЕКТ

ЕЛЕКТРОКНИГА

Наш проект видає книги молодих українських авторів паралельно у паперовій та електронній формах.

В дискусіях з прибічниками вільного поширення інформації доволі часто лунають різні причини того, чому платити за книжки не треба. Зокрема такі:

- 1) *Я не хочу купувати kota в мішку.*
- 2) *Я охоче сплатив би авторові, але не хочу, щоб нажився ненажерливий вигадвець.*
- 3) *Ось була б у вас картка Приватбанку, я б сплатив.*

На виданні «Ой, Лише, або З чим їдять вундеркіндів?» ми продовжуємо враховувати ці зауваження. Усі розрахунки йтимуть через авторку. За електронну версію книжки можна заплатити 20 грн безпосередньо авторці на її картку Приватбанку. Для цього треба написати листа Валі

на адресу **vaydanext@gmail.com** і отримати від неї реквізити та підказки, як це зручніше зробити у вашому випадку.

«Електрокнига» вже знає з власного досвіду, що українці дуже економні. За електронну книжку платять зазвичай лише кожен 100-й українець з тих, що її скачали. Цей відсоток не залежить ні від прізвища автора, ні від його таланту, ні від жанру твору, ні від платіжної системи тощо, лише від самих українців. Але якщо хочете приємно здивувати авторку, зіпсуйте нам статистику. Перекажіть потрібну суму, хоча ви й не сотий її читач.

Замовити паперову версію з доставкою поштою по Україні можна у видавництві за адресою

elektroknyga@mail.ua

Найкращий метод спонукати автора писати нову книжку – розрахуватися з ним за попередню.

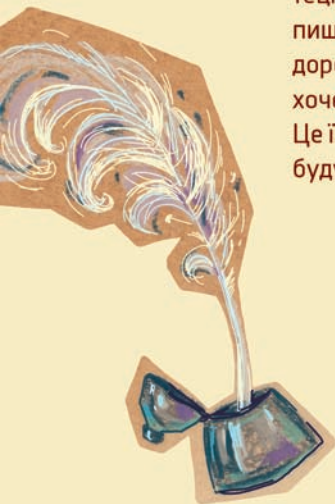
Здано на виробництво 28.10.2014 р. Підписано до друку 28.10.2014 р.
Формат 60 x 90 1/24.

Папір крейдований. Гарнітура Decima Nova. Друк цифровий.
Умовн.-друк. арк. 6,58. Умовн. фарб.-відб. 26,32. Облік.-вид. арк. 3,69.
Тираж – друк на замовлення.

Видавець Санченко А.В.
Свідоцтво про внесення до реєстру видавців ДК #4371.

Валя Захабура дуже любить дітей і книжки, а дітей з книжками любить ще більше. Тому працює бібліотекарем у дитячій бібліотеці. Діти й книжки відповідають їй взаємністю. Також вона пише пісні і співає їх під гітару, або з рок-гуртом. Пише вірші для дорослих і читає їх зі сцени. Вона дуже любить веселі пригоди і хоче, щоб її читачі також уміли в них потрапляти. Це її перша книжка для дітей від 8 й до 100 років, сподіваємося, будуть і наступні.

ISBN 978-617-7026-10-4
978-617-7026-02-9 (серія)

ISBN 978-617-7026-10-4

9 786177 026104